

Vse kaže, da se nam obeta lepa hmeljeva letina. O tem, na kaj naj bi letos obiravci posebno pazili, poročamo na 3. strani današnje številke

Koristno srečanje v Brežicah

Na pobudo brežiške občine so se 24. julija sestali v Brežicah predstavniki štirih sosednjih občin: prišli so predsedniki, podpredsedniki, nekateri na čelniki za gospodarstvo pri ljudskih odborih, sekretarji komitejev ZK in predsedniki občinskih odborov SZDL komun KLANJEC, SAMOBOR, ZAPRESIC IN BREŽICE. Med pozdravnim govorom je predsednik brežiškega ObLO tov. Milan Šepetavc med drugim dejal, da so tak prvi sestanek narekovan gospodarske in politične potrebe v občinah vzdolž meje med Hrvaško in Slovenijo. Predlagal je, da bi se predstavniki občin tokrat pomenili predvsem o tehle vprašanjih: o odkupu mleka, živine in o lesa, o cenah moke in o nekaterih drugih zadevah, ki bi jih kazalo sodelovanjem, z medsebojnim sporazumevanjem in s tovariško pomočjo urediti.

Poudaril je, da so razni problemi za brežiško komuno toliko bolj pereči predvsem zaradi stika s kraji v sosednji Hrvaški, pri čemer ustvarjajo razna gospodarska vprašanja tudi politične probleme.

V razpravi so nato sodelovali skoraj vsi navzoči. Pohvalili so pobudo brežiške občine za to srečanje obmejnih okrajev, pri čemer so naglasili, da so republiški predpisi vsaj res različni, zato pa je treba vprašanja, ki prizadevajo prebivalstvo vzdolž meje, reševati vzajemno. Predlagali so, da bi se tržni inšpektorji komun se-

stali in konkretno pogovorili o posameznih vprašanjih. Tovariši iz sosedne republike so tudi povedali, zakaj odkupujejo pri njih mleko po višjih cenah. Predsednik ObLO iz Samobora tov. Stanko Voigrinc je med drugim dejal, da bi bilo sodelovanje sosednjih komun koristno tudi s širšega stališča. Morda bi lahko združili napore, sredstva in ostalo za gradnjo kakšnega objekta, ki bi koristil prebivalcem obmejnega področja. Zato bi bile seveda nujno potrebne globlje analize. Predlagal je tudi,

(Nadaljevanje na 4. str.)

Obisk predstavnikov republiškega sveta za zdravstvo

Pretekli petek, 27. julija, sekretar tega sveta tov. dr. Joža Beniger. Najprej sta imela s predstavnikoma OLO razgovor o zdravstvenih vprašanjih našega okraja, nato pa sta si v spremstvu inž. Vilma Pirkoviča, podpredsednika OLO, dr. Otona Bajca, predsednika strokovnega sveta okrajnega zdravstvenega centra, in dr. Roberta Neubauerja, direktorja Zavoda za zdravstveno varstvo okraja Novo mesto, ogledala novo-meško bolnišnico ter gradnjo novih oddelkov bolnišnice v Kandiji, zdravilišče Smarješke Toplice, bolnišnico v Brežicah, Cateške Toplice in Dolenjske Toplice. Povsod sta se seznanila z ekonomskimi in zdravstvenimi problemi naštetih ustanov.

Gradnja daljnoveoda BRESTANICA-BREŽICE-BREGANA

Elektro Krško je pričel že v maju z gradnjo daljnoveoda Brestanica - Brežice - Bregana. Z gradnjo bodo končali konec avgusta. Vrednost gradnje znaša 78 milijonov dinarjev, ki bo financirana iz posojila združene amortizacije ELES v Ljubljani in lastne proste amortizacije podjetja.

Gradnja novega daljnoveoda v dolžini približno 20 km je za podjetje Elektro Krško zelo pomembna in je ena največjih, kar jih je do sedaj opravilo. Tudi prebivalcem tega področja bo zelo ustrezno, saj bodo dobili tok z normalno napetostjo.

ZVEZNA LJUDSKA SKUPŠČINA JE SPREJELA NOVE PREDPIS

Večja produktivnost-podlaga za stabilnost gospodarstva

V notranjepolitičnem pregledu smo prejšnji teden omenili, da je zvezna ljudska skupščina na zadnjem zasedanju sprejela vrsto pomembnih sklepov. Ker ni mogoče — zaradi važnih dogodkov tega tedna posvetiti današnjega tedenskega pregleda novim predpisom, objavljamo o tem posebno poročilo.

Zvezna ljudska skupščina je sprejela tele važne predpise: resolucijo o trgovini, zakon o družbeni kontroli nad cenami, zakon o ureditvi odnosov na trgu, zakon o spremembah in dopolnitvah zakona o družbenem knjigovodstvu ter spremembe v zakonu o javnih uslužbencih.

skladov. Le tako bo mogoče uspešno graditi materialno-tehnično bazo trgovinskega omrežja, kajti trgovina v perspektivi najbrž še ne bo sposobna iz lastnih sredstev uveljavljati razširjeno reprodukcijo v zadovoljivem obsegu.

KONTROLA NAD CENAMI — LE PO POTI EKONOMSKE STABILIZACIJE

Tudi ob sprejetju zakona o družbeni kontroli nad cenami je vredno poudariti, da ne smemo jemati tega ukrepa zgolj kot administrativni ukrep. V obrazložitvi zakona je bilo jasno rečeno, da gre kontroli nad cenami za eno stvar, toda šele, če jo uveljavljamo po dosledni poti ekonomske stabilizacije in organizacijskega urejanja trga. Zato ne smemo videti izhoda iz težav le v cenah; rešitev je v boju za produktivnost in v prizadevanju za vključevanje v domači in svetovni trg. To je ukrep, ki bo v perspektivi brez administrativnega vpletanja privedel do stabilnosti cen. Sedanji ukrepi — družbena kontrola nad cenami — bodo potemtakem koristili le, če jih bomo uveljavljali po tej poti.

ODNOSI NA TRGU MORAJO RASTI IZ NARAVE NAŠE SOCIALISTIČNE SKUPNOSTI

Zakon o reguliranju poslovnih odnosov na trgu postavlja jasna načela poslovnih morale v našem gospodarstvu. Taki odnosi, kot jih deklarira zakon, bi morali že prevladovati, četudi zakona ne bi sprejeli. Ker pa očitno v odnosih na trgu ni vse

v redu, saj dan za dnem ugotavljamo primere, ki so v nasprotju z naravo naše socialistične družbe, nas sprejetje zakona opozarja, da bomo morali storiti več za utrjevanje in izvajanje načel poslovnih morale. Zakon seveda ne bo vsega rešil, je pa lahko pomagalo, ker je poslovna morala predvsem zadeva ljudi, kolektivov, podjetij, katerih medsebojni poslovni odnosi morajo biti — tudi brez paragrafa — prežeti s socialističnimi vrednotami.

OD ANALIZE V GOSPODARSKI ORGANIZACIJI DO JUGOSLOVANSKE BILANCE

Namen zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o družbenem knjigovodstvu je nadaljevanje organizacijskega samosvajanja družbenega knjigovodstva, ki naj postane evidenčni, analitični in kontrolni nad oblikovanjem in gibanjem družbenih sredstev. Gre za to, da bi po enotnem sistemu družbenih računov lahko v vsaki gospodarski organizaciji spremljali in analizirali rezultate njenega poslovanja, pri tem pa na tej podlagi sestavili jugoslovansko bilanco skupnih družbenih sredstev in njihove razdelitve. Družbeno knjigovodstvo je treba pojmovati kot službo vseh zainteresiranih ustanov, ki neodvisno in nepristransko ugotavlja dejstva in daje gradivo za nadaljnje analize in akcije odgovornih činiteljev v gospodarskem in družbenem življenju. Seveda pa bo morala služba modernizirati svoje poslovanje, prednjačiti v uveljavljanju sodobnih metod poslovanja.

HONORARNO DELO, KJER JE POTREBNO IN KORISTNO

Spremembe v zakonu o javnih uslužbencih vnašajo več jasnosti v problem honorarnega dela. V smislu teh sprememb je predvideno, da bodo izvršni sveti in ljudski odbori izdajali posebne dodatne predpise o honorarnem delu. Gospodarske organizacije bodo uredile honorarno delo — seveda tako, ki ne škoduje, ampak je potrebno in koristno — s svojimi pravilniki.

Spremenjeni zakon o javnih uslužbencih razglasa za službeno tajnost samo tisto, kar je kot takšno predvideno s posebnim aktom ali s posebnim odlokom predstavnikega

(Nadaljevanje na 2. str.)

VREME

OD 2. DO 12. AVGUSTA
Okrog 3. in 8. avgusta krajne nevihte, okrog 11. pa močnejše padavine z ohladi-
tvi. V ostalem bo lepo vreme.

Dr. V. M.

500 kosil, 300 večerij in 500 enolončnic — to je zmogljivost novega obrata družbene prehrane v Novem mestu. O tem, kako dela »delavska menza«, kot pravijo domačini lepo preurejenim prostorom prejšnje menze, berite kaj več na 11. strani današnje številke. — Na sliki: samopostrežni pult v novem obratu

VEČJA PRODUKTIVNOST – PODLAGA ZA STABILNOST GOSPODARSTVA

(Nadaljevanje s 1. str.)
oziroma najvišjega izvršilnega organa. Tako se zdaj ne bo mogoče izgovarjati na službeno tajnost, kadar je treba priti pred javnost z odprtimi kartami. Nasprotno: tako obveščanje je po obstoječih predpisih – nova ustava bo glede tega še odločnejša – obvezno.

Novi zakon nadalje uvaža institut avtomatičnega prehoda v status upoko-jencev. Namen tega in drugih sprememb je, da bi prišel še bolj do izraza nov

lik uslužbenca, ki bo zagotavljal naglo, kulturno in bistveno obveščanje z državljanji in organizacijami ter polno izrabljanje delovnega časa.

Važen je sklep zadnjega zasedanja zvezne ljudske skupščine, da bo na prvi seji v septembru vključila v dnevni red osnutek nove ustave. Uvod v javno razpravo o osnutku bo plenarna seja zveznega odbora SZDL Jugoslavije v začetku septembra.

V KOSTANJEVICI SO ZAKLJUČILI Z ŽETVIJO

Oglasili smo se v kmetijski zadrugi v Kostanjevici, kjer so nam postregli s podatki o žetvi. Žetev je na področju Kostanjevice in okolice skoraj zaključena. Letošnja žetva je bila zelo neugodna za prezimljenje pšenice. Poleg tega je spomladl Krka prestopila bregove in poplavlila velika področja, posejana z žitom. Zato bo letos približno 40 odst. manj pšenice kot sicer. Kmetijska zadruga je z nasveti pomagala tudi zasebnim kmetovalcem. Vsi ti, ki so se ravnali po nasvetih, imajo zadovoljiv pridelek pšenice.

Na zemljiščih kmetijske zadruge znaša letošnji pridelek pšenice 35 centov na hektar. To je sicer povprečen pridelek, je pa za letošnje leto zaradi neugodnih vremenskih razmer precej visok. Zadruga je pridelala okoli 37 ton pšenice, prodal pa so je že 30 ton. Nekaj pšenice bodo pridelali za seme. Hektarski

**Vsak četrtek:
DOLENJSKI LISTI**

Na novomeškem sejmišču

Ze nekaj časa je promet s plemenskimi prašiči na novomeškem sejmišču zaradi obilice kmečkega dela slabši kot sicer. Tudi v ponedeljek, 30. julija, so rejci prašičev pripeljali na sejmišče le 670 pujskov. Od teh je bilo 404 prodanih.

Prašiče so kupovali največ kmetje iz bližnje okolice; nakupovalcev od drugod tokrat ni bilo. Cena je od zadnjega sejma ostala neizpremenjena. Za prašiče so zahtevali od 4500 do 8500 din.

Nedavno so strokovnjaki in inštruktorji za metode ter tehnike strokovnega izobraževanja ustanovili ob podpori družbenih in političnih organizacij Društvo inštruktorjev – organizatorjev strokovnega izobraževanja LRS.

Kako pomembno je delo pionirjev na tem področju, se moramo zavedati prav zdaj, ob zaključku javne razprave o osnutkih predlogov za nove poklicne šole ter novega koncepta izobraževanja kadrov, ki jih potrebujejo predvsem gospodarske organizacije. Temeljna ugotovitev Sveta za strokovno izobraževanje LRS je, da je prišlo najmanj predlogov iz gospodarskih organizacij, kjer vodilni in odgovorni usluž-

benci v razpravi po večini sploh niso sodelovali.

Se bolj porazna je ugotovitev za naš okraj. Ne vemo za en sam primer, da bi katerakoli gospodarska organizacija na sestankih delavskih svetov, upravnih odborov, strokovnih kolegijev in sindikalnih podružnic razpravljala o nujnosti, da je treba strokovni kader pridobivati na bolj smotern način in mu zagotoviti večje strokovno znanje.

Ko je občni zbor ugotavljal zelo slab odziv in s tem v zvezi vrsto pomanjkljivosti v izobraževanju na sploh, je sklenil, da bo o teh vprašanjih v septembru letos v Novem mestu prvo posvetovanje novega društva. Na posvetovanje bodo

povabili predstavnike družbenih in političnih organizacij in zastopnike gospodarskih organizacij. Sestanek bo organiziran z željo, da bi se le našel skupen jezik: v prid boljšega in bolj načrtnega znanja gospodarskih kadrov ter s tem v zvezi v prid večje proizvod-

Jutri: XII. gorenjski sejem

Jutri bodo v Kranju odprli XII. gorenjski sejem, ki ima letos takle program: sejem tekstilnega blaga, pletenin in konfekcije, pohištva in galanterije, kovinskega in elektrotehničnega blaga, motornih vozil in koles, obuvice in drugih izdelkov iz gume, usnja in plastičnih mas. Na sejmu bodo razstavljali tudi živilske

nosti in skupnega napredka.

Organizatorju jesenskega posvetovanja, okrajni podružnici novega društva v Novem mestu, želimo, da bi svoje naloge opravil čim bolj uspešno, in tudi to, da bi njegovo prizadevanje vsi družbeni činitelji pravilno razumeli.

Jutri: XII. gorenjski sejem

Jutri bodo v Kranju odprli XII. gorenjski sejem, ki ima letos takle program: sejem tekstilnega blaga, pletenin in konfekcije, pohištva in galanterije, kovinskega in elektrotehničnega blaga, motornih vozil in koles, obuvice in drugih izdelkov iz gume, usnja in plastičnih mas. Na sejmu bodo razstavljali tudi živilske

Na olimpijskem stadionu v Helsinkih se je začel VIII. svetovni festival mladine in študentov. Okrog 14.000 mladincev z vsega sveta je korakalo več ur po glavnih ulicah finskega glavnega mesta. Tega velikega mednarodnega festivala se udeležuje tudi jugoslovanska mladina.

V Washingtonu se vedno trajajo pogajanja med nizozemskimi in indonezijskimi zastopniki o Zabodnem trijanu. Indonezijski zunanji minister je odložil svojo vrnitev iz Washingtona in je v stalnem stiku z indonezijskim zastopnikom na pogajanjih.

General Ricardo Perez Godoy, voditelj perujske vojske, je na tiskovni konferenci izjavil, da je bivši predsednik Manuel Prado »praktično svoboden« in da so mu prepustili odločitev, ali bo ostal v Peruju ali bo odpotoval v tujino. Menda bo bivši predsednik Peruja odpotoval v Pariz.

V Nemški demokratični republiki vlada huda prehranska kriza, tako da so bila obilnostna prisiljena uvesti racionalizacijo nekaterih glavnih prehrabnih proizvodov, med njimi mesa, mesa in celo krompirja.

Sirska vlada je zahtevala nujen sestanek Arabske lige, ki naj bi razpravljala o »egipčevskem vmešavanju v notranje zadeve Sirije«.

Indijski premier Nehru je izjavil, da Indija ne želi sodelovati z LR Kitajsko in da ne bo nikdar prenehala iskati miroljubne rešitve obmejne spora.

V Bruslju se je brezuspešno končala seja ministrov Velike Britanije in šestih držav Skupnega trga. Švedska vlada je izjavila, da se ne misli odreči svoji politiki nevtralnosti, tudi za ceno vstopa v Skupni trg ne.

Predsednik nove koalicijske laoske vlade princ Suvana Fhna je obiskal Washington, kjer so ga sprejeli predsednik Kennedy, zunanji minister Rusk in obrambni minister McNamara. Kennedy je obljubil, da bodo ZDA storile vse, da bi ohranile nevtralnost Laosu.

Po pisanju britanskega tiska se med poslanci britanskega parlamenta čedalje bolj utrjuje prepričanje, da bo premier Macmillan ostopil še letos. Čeprav je Macmillan pred kratkim dobil zaupnico v spodnjem domu, je moral preslišati številne in ostre kritike zaradi odpusta več ministrov iz vlade.

ZUNANJEPOLITIČNI TEDENSKI PREGLED

»Za nas je kriza dobesedno rešena,« je izjavil podpredsednik začasne alžirske vlade Ben Bela na tiskovni konferenci pred zbranimi novinarji v oranski prefekturi. »Politično biro (nekakšna vlada, pristojna za notranje zadeve v Alžiriji, ki jo je ustanovila tako imenovana skupina iz Tlemcena na čelu z Ben Belo) bo še ta teden prišel v mesto Alžir, da bi prevzel svoje funkcije. Njegove naloge bodo, ponovno vzpostaviti red v naših zadevah, preobraziti naš politični in vojaški aparat, spremeniti alžirsko narodnoosvobodilno armado (ALN) v nacionalno armado in ustvariti državo in predvsem enotno stran-ko, ki po našem mnenju pomeni prihodnost države in najboljšo jamstvo za organizacijo, kakor jo določa program, sprejet v Tripo-lisu.«

Tako je na kratko Ben Bela orisal program svoje skupine oziroma političnega biroja. To se je zgodilo nekaj dni potem, ko se je Alžirija nevarno približala robu državljanske vojne. Ben Belova skupina se je namreč premaknila iz Tlemcena in je skozi Tiarret potovala v Oran. Medtem so oddelki pod poveljstvom polkovnika Bumgdjena, ki ga je bila začasna alžirska vlada odstavila, vkorakali v mesto Konstantin. In prav ta dogodek je povzročil najresnejšo krizo in približal nevarnost državljanske vojne.

Omenjeni oddelki so namreč prišli v Konstantin ponoči in tako presenetili oddelke, ki so bili zvesti začasni alžirski vladi v mestu Alžiru. Prišlo je do streljanja in prelita je bila alžirska kri po Alžircih. Razširili so se glasovi, da je padlo

vsaj trideset alžirskih borcev, kar je povzročilo razburjenje in jezo med prebivalstvom in seveda pri nasprotnikih Ben Bele.

Ta je na tiskovni konferenci izjavil, da je v Konstantinu padlo pet in da je bilo ranjenih devet borcev. »Vsaka druga informacija, ki ima namen povečati število padlih, je napačna in sporočena s pozornimi političnimi nameni.«

V Alžiriji sprava?

Medtem je postajal položaj v mestu Alžiru, na sedežu začasne alžirske vlade, čedalje bolj nejasen. Podpredsednik Belkasem in minister Budijaf sta se odločno postavila po robu Ben Beli, označila ustanovitev političnega biroja za popolnoma nezakonito in govorila o fašističnih elementih, ki skušajo vsiliti ljudstvu svojo voljo.

Oba omenjena alžirska politika sta odšla iz Alžira v Tizi Uzu, sedež tretje vilaje ali okrožja v Kabiliji, ki se je še edina odločno upirala Ben Beli.

Toda dogodki so se razvijali dalje. Oddelki ALN, zvesti Ben Beli, so prišli v Alžir in ga zasedli. Oddelki, zvesti Benhedu, so se nekako razblinili čez noč. »Tisti, ki so se naveličali vojske, so oblekli civilne obleke in odšli na domove,« je dejal zastopnik ALN, »drugi pa so se pridružili nam.«

Sledila je silno napeta in živahna diplomatska dejavnost. Ne samo

sme preletiti alžirske krvi. Do državljanske vojne ne sme priti – pravi Ben Bela in drugi.

To tem bolj, ker postaja ljudstvo čedalje bolj nezadovoljno in ogorčeno zaradi trenja v vrhovih. Posebno študenti in delavci ostro obsojajo te prepire in trenja, kmalu pa bodo zahtevali umik določenih osebnosti iz vlade in političnega odbora.

Trenutno obstajajo v Alžiriji tri oblasti. Prva, Benhedova začasna vlada naj bi se naprej vzdrževala stike s tujimi diplomatskimi predstavniki, notranje politično organizacijo naj bi prevzel politični odbor – seveda ob močni udeležbi armade, tretja pa je administrativna – začasna izvršna oblast s sedežem v Rocher Noiru.

Od prihodnjih dni je odvisna usoda Alžirije. Ljudstvo je sito preprirov med voditelji in če se ti ne bodo nehali prepirati, bo samo ukrepalo. Saj je že skrajni čas.

Novo društvo s pomembnimi družbenimi nalogami

Nedavno so strokovnjaki in inštruktorji za metode ter tehnike strokovnega izobraževanja ustanovili ob podpori družbenih in političnih organizacij Društvo inštruktorjev – organizatorjev strokovnega izobraževanja LRS.

Kako pomembno je delo pionirjev na tem področju, se moramo zavedati prav zdaj, ob zaključku javne razprave o osnutkih predlogov za nove poklicne šole ter novega koncepta izobraževanja kadrov, ki jih potrebujejo predvsem gospodarske organizacije. Temeljna ugotovitev Sveta za strokovno izobraževanje LRS je, da je prišlo najmanj predlogov iz gospodarskih organizacij, kjer vodilni in odgovorni usluž-

benci v razpravi po večini sploh niso sodelovali.

Se bolj porazna je ugotovitev za naš okraj. Ne vemo za en sam primer, da bi katerakoli gospodarska organizacija na sestankih delavskih svetov, upravnih odborov, strokovnih kolegijev in sindikalnih podružnic razpravljala o nujnosti, da je treba strokovni kader pridobivati na bolj smotern način in mu zagotoviti večje strokovno znanje.

Ko je občni zbor ugotavljal zelo slab odziv in s tem v zvezi vrsto pomanjkljivosti v izobraževanju na sploh, je sklenil, da bo o teh vprašanjih v septembru letos v Novem mestu prvo posvetovanje novega društva. Na posvetovanje bodo

povabili predstavnike družbenih in političnih organizacij in zastopnike gospodarskih organizacij. Sestanek bo organiziran z željo, da bi se le našel skupen jezik: v prid boljšega in bolj načrtnega znanja gospodarskih kadrov ter s tem v zvezi v prid večje proizvod-

Jutri: XII. gorenjski sejem

Jutri bodo v Kranju odprli XII. gorenjski sejem, ki ima letos takle program: sejem tekstilnega blaga, pletenin in konfekcije, pohištva in galanterije, kovinskega in elektrotehničnega blaga, motornih vozil in koles, obuvice in drugih izdelkov iz gume, usnja in plastičnih mas. Na sejmu bodo razstavljali tudi živilske

nosti in skupnega napredka.

Organizatorju jesenskega posvetovanja, okrajni podružnici novega društva v Novem mestu, želimo, da bi svoje naloge opravil čim bolj uspešno, in tudi to, da bi njegovo prizadevanje vsi družbeni činitelji pravilno razumeli.

Jutri: XII. gorenjski sejem

Jutri bodo v Kranju odprli XII. gorenjski sejem, ki ima letos takle program: sejem tekstilnega blaga, pletenin in konfekcije, pohištva in galanterije, kovinskega in elektrotehničnega blaga, motornih vozil in koles, obuvice in drugih izdelkov iz gume, usnja in plastičnih mas. Na sejmu bodo razstavljali tudi živilske

TEDENSKI NOTRANJEPOLITIČNI PREGLED

Na IV. plenumu CK ZKJ, o katerem smo poročali v zadnji številki, so na zaključni seji sprejeli pomembne sklepe. V njih plenum med drugim naroča, da vsi komiteji in organizacije Zveze komunistov čim popolneje seznanijo članstvo s stališči plenuma in da store tudi ukrepe za vsestransko – organizacijsko, idejno in kadrovsko – krepitev Zveze komunistov. Plenum nadalje naroča, da je treba še močneje aktivizirati vse materialne in subjektivne činitelje, da bi dosegli čim večjo stopnjo povečane proizvodnje in delovne storilnosti, ker se bomo le na ta način lahko vključili v proces mednarodne ekonomske menjave. To v enaki meri velja tudi za kmetijstvo, kjer so vsi pogoji za njegov uspešen razvoj. – V sklepih je tudi naloga, da se moramo takoj lotiti organiziranja dela za sestavo družbenega plana za leta 1964 do 1970. Na koncu pa sklepi govore, da ukrepov, ki jih uveljavljamo o gospodarstvu, ne smemo presojati ločeno od naporov za nadaljnjo krepitev vsega sistema družbenega samoupravljanja in socialističnih družbenih odnosov v celoti.

V Vojvodini so končali letošnjo žetev pšenice na vseh 478.000 ha. Skupna proizvodnja pšenice bo, glede na izredno neugodne vremenske razmere, nekoliko nižja kot lani. Velika družbena posestva so na približno 150.000 ha pridelala večje količine kot ves privatni sektor na svojih 320.000 ha, seveda zaradi dosledne uporabe sodobne agrotehnike in preusmeritve na visokorodne vrste pšenice.

Vinogradniki pričakujejo, da bo letos pri-

delek grozdja nekoliko večji od povprečnega. V Srbiji, Dalmaciji in Makedoniji so že natrgali prve količine zgodnjih vrst letošnjega grozdja, medtem ko je v sodih in cisternah še precej starega vina, ki ga ni mogoče prodati. Zato so prepoved uporabe sladkorja v vinogradništvu razširili tudi na vino za lastno uporabo. Dolej je prepoved veljala za količine vina, namenjene za prodajo. Ker so to zlorabljali, so prepoved razširili tudi na vino, ki ga proizvajalec nameni za lastno uporabo. Po tej prepovedi je prepovedano sladiti mošt z dodajanjem sladkorja. Prav tako je prepovedano proizvajati vino – čeprav za lastno uporabo – iz alkohola, vode, sladkorja, kisline itd. Za kršitev predpisov ve-

Sklepi IV. plenuma CK ZKJ

ljajo stroge kazenske sankcije.

Zvezna komisija za izvajanje predpisov o delitvi čistega dohodka se je, glede na pogostna vprašanja, ali je treba vračati že izplačane zasluzke, postavila na stališče, da to v navodilih ZIS o izvajanju načel ni predvideno. Potemtakem začenja dejansko izplačilo osebnega dohodka na temelju pravilnika, ki je bil spremenjen zaradi usklajevanja s splošnimi merili, šele od prvega dne naslednjega meseca po sprejetju sprememb.

Letos bomo investirali v izpolnitev pro-

grama in usmerjevanja raziskovalnega dela na tistišči kemije in kemijske tehnologije, metalurgije, elektronike in strojništva nad poludrugo milijardo dinarjev. K izpolnjevanju teh nalog so pritegnili tudi Ljubljanski inštitut »Boris Kidrič«.

V petek se je v Fulji začel IX. filmski festival. Seleksijska komisija je izbrala 12 filmov. Sodeč po prvih ocenah predvajanih filmov krize domačega filma še ni konec. Slovenska filmska proizvodnja je zastopana na festivalu s filmom »Družinski dnevniki«, ki pa nima velikih obetov za uspeh.

Po hudih elementarnih nesrečah v okolici Maribora, Ljutomeru, Nove Gradisce, Splita in drugod, ki so hudo prizadele tamkajšnje prebivalce, je v soboto proti večeru divjalo neurje tudi v celjskem okraju. Silovit vihar z močnim nalivom in deloma s točo je zajel nekatere kraje od Mozirja proti Paški vasi do Celja. S tovarne esenc je vihar, ki je bil mestoma podoben orkanu, odtrgal streho in jo odnesel skoraj 200 m stran. Brez strehe je ostalo še več poslopij. Vihar, kakršnega ljudje ne pomnijo zadnjih 50 let, je raval tudi sadno drevje.

Ko je ameriški umetni satelit »Telstar« 123-krat obkrožil Zemljo, je v ponedeljek, 23. julija ob 22.50 omogočil televizijski prenos. Osem držav, med njimi tudi Jugoslavija, je z njegovo pomočjo oddajalo 17 minut televizijskega sporeda. Prenos, ki ga je gledalo več kot 200 milijonov gledalcev iz Amerike in Evrope, je odlično uspel.

Prava pot kmetijske zadruge v Dolenjskih Toplicah

● V pisarni upravnika kmetijske zadruge Dolenjske Toplice se je oglašil kmet in vprašal, ali je zadruga interesent za njivo, ki jo namerava prodati sosedu. Pojasnili so mu, da jo bodo zanesljivo odkupili, čeprav morda še ne letos, toda naj je ne proda drugemu. Zadruga da bo tam imela enega od svojih obratov.

● Nedavno je neka kmečka gospodinja ponudila celo posestvo brezplačno, vendar s pogojem, da bi zaposlili njenega sina in ga izučili za traktorista.

● Zadruga se zanima za sleherno krpo zemlje. Nekateri ji zato očitajo, da vodi drobnjakarsko politiko. Izkusnje pa so le pokazale, da se z načrtnim delom in vztrajnostjo lahko daleč pride.

● Končni namen zadruge je navsezadnje eden: da poveča svoja zemljišča na vse načine, ki se ponudijo, in da pojači lastno proizvodnjo.

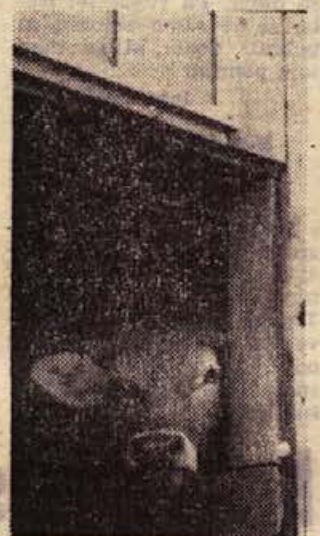
Resnica je, da se je nje no posestvo močno povečalo že z združitvijo treh kmetijskih družbenih gospodarstev v eno. To je bilo pred tremi leti. Zemljišča pa so še naprej zakupevali, odkupovali in večali posest s postopnim prevzemom splošnega ljudskega premoženja. Nastal je kompleks, ki se je v dveh letih povečal od 50 na 195 ha obdelovalnih površin. Težnja, da si pridobi še več kmetijskih površin, pa je zadrugo napotila k temu, da je povečala zlasti odkup. Ni od-

klonila nobene še tako majhne in oddaljene njive in dosegla zavidljiv uspeh: danes ima že 536 ha obdelovalnih zemljišč. V planu je, da se bodo njene površine do 1965 povečale na 800 ha. Ker pa dosedanja praksa in uspehi kažejo, da pri načinih pridobivanja zemlje nimajo kakšnih posebnih problemov (razen pomanjkanja sredstev), trdijo v upravi, da bodo površine v tem obdobju zlahka povečali na okrog 1000 ha. Tedaj bodo tudi že izvršili arondacijo površin in vse morebit-

ne druge zamenjave z zasebnimi lastniki.

Vse večji pridelek

Hkrati s hitrim večanjem površin se povečuje tudi pridelek. Tako so leta 1959 pridelali ob uporabi 750 kg umetnih gnojil na hektar 32 stotov pšenice, letos pa zaradi boljše gnojenja (1000 kg gnojil na hektar) že 39 stotov. Pripomniti je treba, da je bila letošnja letina zaradi neugodnega vremena precej slabša od one pred tremi leti. Znatno se je povečeval tudi pridelek koruze. Hibridne koruze so 1959 pridelali 40 stotov na hektar, lani pa je bil hektarski dnos že 64 stotov. Po oceni strokovnjakov bodo imeli letos pri tej rastlini rekorden pridelek v okrajnem merilu: pridelali bodo okrog 70 stotov koruze na hektar. Sena in ostalih krmilnih rastlin so tudi pridelali več. Tako so kljub suši nakosili okrog 2 tona sena

Pogled iz hleva v Dolenjskih Toplicah

več kot lani; pri drugi košnji pa pričakujejo še večji pridelek, ker so travnike naknadno pognojili. Med drugimi žitaricami pridelujejo še oves in bo letošnji hektarski pridelek okrog 35 stotov. Oves se je predvsem kot prehodno kulturo na površinah, ki jih dobijo z zakupom, odkupom in arondacijo.

V bodoče bodo pridelovali predvsem tri kulture: njivsko krmo, koruzo in

žita. Te kulture se jim najbolj splačajo, zato bodo skrbeli, da bo tudi pridelek največji. S tem pa bodo že osvojili industrijski način proizvodnje, ki bo z ustrezno mehanizacijo zadrugo privedel do še večjih uspehov.

Trije živinorejski obrati v gradnji

Glavna panoga, ki ji kmetijska zadruga Dolenjske Toplice posveča največ pozornosti in pričakuje od nje največ, je živinoreja. V doglednem času bodo dogradili tri obrate z vsemi potrebnimi živinorejskimi objekti: v Dolenjskih Toplicah, Jurki vasi in na Gor. Sušicah. Najprej bodo dokončali obrat v Jurki vasi, potem pa še druga dva. V Jurki vasi bo še letos zgrajen hlev za 200 do 300 krav molznic. V Dolenjskih Toplicah bodo redili 300 pitancev, na Gor. Sušicah pa okrog 200 pitancev. Da bi lažje uresničili načrte, so zaprosili za investicije. Letos nameravajo za vsa dela porabiti 52 milijonov dinarjev, od tega je zadruga sama prispevala 15 milijonov. Ker je letos precej trda za sredstva in ker se celotni kolektiv zadruge zaveda obsežnosti in težavnosti načrtov, ki jih je treba uresničiti, so začeli varčevati. Vsak po nepotrebnem zapravljen dinar bi lahko znatno negativno vplival na pravočasno izpolnjevanje nalog.

V pogodbeno proizvodnjo s celotnim posestvom

Ze lani je bila kmetijska zadruga Dolenjske Toplice ena redkih kmetijskih organizacij, ki je poslovno leto zaključila brez izgube. Eno glavnih zaslug za ta uspeh je treba nedvomno iskati v zgledni gospodarnosti celotnega delovnega kolektiva, ki je znal prislusniti problemom in jih pravočasno reševati. V ta okvir spada tudi skrb za pogodbeno sodelovanje med zadrugo in zasebnimi pridelovalci. Vse oblike pogodbenega pridelovanja so se v glavnem pokazale koristne, kar še posebno velja za

V Jurki vasi pravkar postavljajo velik, sodoben hlev za topliško zadrugo

strojne usluge, pogodbeno setev in žetev. Ugotovili pa so veliko pomanjkljivost pri dosedanjih pogodbeni politiki jim je šlo v glavnem za to, da so izpolnili plan; v takem slučaju pa je bilo težko pričakovati kvalitetno opravljena dela. Strokovnjaki so premalo nadzorovali izvajanje agrotehničnih ukrepov, zaradi česar se je pravi namen pogodbene

proizvodnje večkrat izjalovilo. Precej težav so imeli s tistimi pridelovalci, ki so pogodbeno pridelovali na majhnih površinah. Zato je treba pozdraviti sklep zadruge, da bo moral v prihodnje vsakdo, ki želi sodelovati z zadrugo, podpisati pogodbo za celotno posestvo, za vse kulture in vsa ostala kmečka dela, ki jih je možno opraviti s stroji. I. Z.

To in ono iz žužemberške zadruge

V Suhi krajini se bo te dni pričela mladev pšenice in rži. Po sedanjih ocenah je kljub letošnjemu neugodnemu vremenu povprečni pridelek pšenice v krajih, ki niso bili prizadejeni točo, boljši kot lani. K temu je pripomoglo dognojevanje visokorodnih sort pšenice.

Nova sorta »Etiol de Cholcy«, ki so jo lani prvič sejali, se je dobro obnesla. Zadruga priporoča nadaljnje širjenje te vrste pšenice. Ječmen in rž v količini pridelka nista napredovala, ker kmetovalci iz leta v leto sejejo staro, že izrojeno seme. — Zadruga se je letos na mladev dobro pripravila in bo te dni pričela mlaiti, tako da bodo kmetovalci lahko pravočasno izpraznili kozolec za sušenje detelje. — Istočasno s pričetkom mladev bo zadruga s kmetovalci pričela sklepati pogodbe za jesensko kooperacijsko setev in bo prevzemala naročila za seme.

Letos je zadruga prvič že julija odkupila sicer še manjše količine zgodnjega krompirja. Vendar bi sprito velikega povpraševanja po tovrstnem pridelku kazalo v bodoče organizirati večje površine z zgodnjim krompirjem, predvsem na dvorski ekonomiji, kjer so letos imeli od 12. avgusta 123.000 din izkupitka. Seveda je treba pritegniti k proizvodnji zgodnjega krompirja tudi kmetovalce.

Gobe so pričeli odkupovati v drugi polovici julija. V dobrih 10 dneh je zadruga odkupila za več kot milijon in pol dinarjev jurčkov. Skoda pa je, da precej gob pokupijo privatniki in gre tako odkup mimo zadruge. Nekateri nabiraleci gob so že uvideli, da se gob ne splača prodajati po domačih. Odkupovalci imajo namreč peresne tehnike, s katerimi tehtajo v svojo korist.

Za vrtnarijo v Dol. Toplicah

Kmetijska zadruga Dolenjske Toplice ima v načrtu ureditev vrtnarije na površini 5 ha. Z deli bodo pričeli že prihodnje leto, če bodo imeli dovolj sredstev. Glede na razvoj Dolenjskih Toplic kot turističnega središča in potrebe ostalih okoliških naselij bi na taki površini trenutno pridelali dovolj zelenjave in drugih povrtnin.

Prvi obračun po novem pravilniku

V začetku julija je delovni kolektiv Cestnega podjetja Novo mesto sprejel pravilnik o delovnih razmerjih in pravilnik o delitvi čistega dohodka in osebnih dohodkov. Pravilnik o delitvi osebnih dohodkov je bil temeljito prediskutiran, prvič pa bodo na podlagi novih meril obračunavali osebne dohodke še ta mesec.

Hmeljišča pričakujejo obiravce

Hmelj dozoreva. Sredi avgusta bodo hmeljišča dobila prve goste — obiravce.

V Srebrničah, kjer ima grmska srednja kmetijska šola 14 ha hmelja, pričakujejo prve obiravce okrog 20. avgusta. Potrebovali bodo vsak dan 250 do 300 ljudi, ki bodo »zeleno zlato« pospravljali približno tri tedne. Letos pričakujejo izredno dober pridelek, pa tudi kakovostno bo hmelj v primerjavi z lanskim precej boljši. V prvi vrsti se bo povečala količina hmelja višjih kakovostnih razredov.

Hmelj potrebuje obilo nege. Negovati ga je treba od sajenja do obiranja. Zato se morajo tudi obiravci ravnati po navodilih skrbnih hmeljarjev. Važno je, da vedo nekaj več o tem, kako se pravilno pospravlja letina te vrste. Sortirati se kmalu naučijo, ne vedo pa še, kaj bi počeli s trtami, ko poberejo sadove. V preteklih sezonah ni bilo malo primerov, da so nekateri otroci in odrasli polno trto kar izpodrezali ali izpulili iz zemlje in vse sku-

paj navlekli v senco, kjer so obirali. To je velika napaka in tako se hmeljišče uničuje. Trta mora namreč ostati nedotaknjena še nekaj mesecev potem, ko je obrana, da si korenine naberejo dovolj sokov in drugih hranilnih snovi za prezimovanje. Praviloma se naredijo iz tri svetliki.

Obiravci morajo biti marljivi in vestni. Ko obirajo, morajo predvsem paziti, da ostane pri storžku (sadežu hmelja), tudi od pol do enega centimetra dolg pecelj. Nabrani hmelj mora biti čist, brez smeti in listja ter sortiran. Morda bo kdo rekel, da se spričo teh zahtev ne da veliko obrati. Da se da vsemu ugoditi in kljub temu veliko nabrati, dokazujejo primeri iz lanskega leta, ko so nekateri obiravci natrgali celo po 20 škafov in več na dan. Zaslužek je bil lep, le marljivo je bilo treba delati. Letos so ugodnosti še boljše: škaf obranega hmelja bodo plačali po 75 dinarjev. Marljivi in vestni obiravci, ne pozabite torej, da bo kmalu 20. avgust!

Program občine Videm-Krško za pridobivanje novih zemljišč

Občinski ljudski odbor Videm-Krško je tudi letos posvetil veliko pozornost razvoju družbenega kmetijstva v občini. V ta namen je vložil kar 30 milijonov dinarjev.

Kmetijske zadruge pripravljajo skupno z občino že nekaj mesecev širši program za pridobivanje novih zemljišč. Ta program pripravljajo na podlagi zakona o izkoriščanju zemljišč. Pri pripravah za arondacijo zemljišč nastajajo precejšnje težave. Gre za problem finančnih sredstev, pa tudi zato, ker so potrebne meritve in razdelitve zemljišč. Katastrski urad iz Vidma-Krškega ta dela opravlja s precejšnjo zamudo.

V družbeno proizvodnjo je v občini vključeno že 764 hektarov zemlje. Samo v prvem polletju letos je vključeno z nakupom 14 hektarov, z zakupom 88 hektarov, od SLP pa 18 hektarov zemlje. Nadalje je že uveden arondacijski postopek za nadaljnjih 70 hektarov zemljišč. Kolikor bodo na razpolago sredstva, bo uveden arondacijski postopek še za 100 hektarov zemljišč za plan-tažni nasad pri Vidmu.

Zvedeli smo tudi, da bo v začetku avgusta kmetijska zadruga iz Vidma-Krškega pričela graditi nov hlev v Žado-vinku za 130 glav pitane živine, kmetijska zadruga v Kostanjevici pa dva hleva za 260 glav živine.

Novi predpisi s področja socialnega zavarovanja

(Nadaljevanje in konec)

Zavarovanci, ki so v delovnem razmerju, morajo po novem zakonu o zdravstvenem zavarovanju od 1. julija iskati zdravstveno varstvo v zdravstvenih domovih in postajah ter drugih zavodih izven rednega delovnega časa, razen če gre za nujen primer bolezni, poškodbe itd. Če takega nujnega primera ni (kar ugotovi le zdravnik), zavarovaneec pa išče zdravstveno pomoč v rednem delovnem času, čeprav bi to lahko storil izven delovnega časa, mu nadomestilo osebnega dohodka za izgubljeni dan oz. čas ne pripada. Namen družbe je, da se tudi s tem omeji stanlo naraščanje velikega števila izpada delovnih dni. V novomeškem okraju pa v sedanji organizaciji zdravstvene službe ni mogoče pričakovati pozitivnih uspehov, da bodo zavarovanci iskali zdravstveno varstvo izven rednega delovnega časa, ker je malo zdravstvenih in

zobnih ambulant, ki bi delovale tudi v popoldanskem času vse dneve v tednu.

Statistični podatki socialnega zavarovanja za prvo polletje 1961 nam kažejo, da je bil povprečni stalež bolnih v okraju 3,70 odst. V istem času letos pa je stalež narasel na 4,76 odst. Tudi v maju in juniju je bil povprečni stalež bolnih visok (nad 4,50 odst.), čeprav v teh mesecih ni bilo posebnih razlogov za porast. V prvih šestih mesecih je po občinah naslednji odstotek za dela nezmožnih zavarovancev: v Novem mestu 4,63 odstotka (ali 510 zavarovancev dnevno ne dela), v Trebnjem 4,93 (46 zavarovancev), v Vidmu-Krškem 5,57 (332 zavarovancev), v Sevnici 5,54 (165 zavarovancev), v Brežicah 5,33 (209), v Črnomlju 4,85 (141) in v Metliki 2,70 odstotka.

Od 31.300 aktivnih zavarovancev v okraju je dnevno za delo nezmožnih 1.460, kar predstavlja za novomeški

okraj kar tri velike delovne kolektive. Zanimivo je, da v občini Metlika v letošnjem prvem polletju stalež bolnih ni višji v primerjavi z lanskim letom, ko je znašal 3,03 odstotka, ampak je celo za 0,33 odst. nižji. To dokazuje, da vzrok za povečan stalež ni samo v spomladanski gripi, kot to zatrjujejo nekateri zdravstveni delavci. Vzroke bo treba iskati zlasti v prizadevanju posameznih zdravstvenih delavcev glede kvalitetenih uslug in organizacije dela.

Tudi zdravniške komisije, ki ocenjujejo delovno nezmožnost zavarovancev nad 1 mesec, bodo morale svoj sistem dela spremeniti in opravljati občasne strokovne nadpoglede vseh zavarovancev, ki jih vodijo v stalež bolnih. Za omenjenih 1.460 za delo nezmožnih zavarovancev je bilo v 6 mesecih izplačano 123 milijonov 498 tisoč din samo za nadomestilo osebnega dohodka. To pa predstavlja za naše

gospodarstvo hudo obremenitev.

Zaradi tega mora biti ena od osnovnih nalog zdravstvenih kolektivov in njihovih samoupravnih organov, da organizirajo delo tako, da bo zavarovaneec točno vedel ne le dan, ampak tudi uro, kdaj bo sprejet v ambulantno. Socialno zavarovanje bo moralo zahtevati od zdravstvene službe, da se določila pogodbe o pogojih nudenja zdravstvenega varstva zavarovancev in plačila zdravstvenih uslug v celoti upoštevajo, zlasti glede kvalitete dela in organizacije zdravstvene službe. Gotovo je, da bi se z dobro organizacijo doseglo dvojno: znižalo bi se število izgubljenih delovnih dni, ambulante pa ne bi bile tako natrane kot sedaj. To bi omogočilo zdravstvenim delavcem, zlasti zdravnikom, bolj mirno in boljše delo. Namisljene bolnike in ponedeljarje pa bi z dobro organizacijo (Nadaljevanje na 4. str.)

GOB NI-

Odkup zdravilnih zelišč, gob, borovnic, malin je vsako leto manjši kljub močnim reklamam odkupnih podjetij. Na podeželju je zmeraj manj ljudi, ki bi se s tem ukvarjali in lahko se zgodilo, da bo ta gospodarska panoga v kratkem popolnoma izumrla, če ji ne bomo znali najti ustrezne rešitve. Tu je predvsem vprašanje zdravilnih zelišč, kar je več ali manj stalen in edini zaslužek nekaterih ljudi v krajih s slabo razvitim kmetijstvom. Vse kaže, da bo tudi pri nas najprimernejša rešitev ureditev plantaž, kar se je dobro obneslo že pohekod v inozemstvu. Manj kočljivo je vprašanje gozdnih sadežev: tu je odkup pogosto odvisen od letine, pa tudi nabiralci so bolj prilagodljivi. In prav to — letošnji odkup borovnic in gob nas je ob tej priliki zanimal. Z Gosadom odkupovalcem smo se napotili od zadruge do zadruge, da bi se na lastne oči prepričali o letošnji slabi letini.

Besedo imajo trgovci...

Večino naših gozdnih sadežev izvozimo na tuji trg, kjer so najpomembnejši kupci Anglija, Zahodna Nemčija in Svica. V Sloveniji imamo tri taka izvozna podjetja: Gosad, Slovenija-Sadje in Fructus, ki sadeže kupujejo od kmetijskih združenj. Razumljivo, da je med njimi prišlo do konkurence, predvsem med podjetji Gosad in Fructus. Tako se je zgodilo, da je Fructus plačeval suhe gobe za drugo ceno kot Gosad in si tako pridobil področja, ki jih je imel po prej Gosad. Zadruga si seveda pri tem maneje roke in si brez kakršnegakoli truda zvišuje dobiček. Pojavljajo pa se še posamezni odkupovalci, ki ljudem gobe plačujejo dražje kot zadruga in jih prodajajo naprej. Tako se ob tem razvija še »črna« trgovina.

NOVI PREDPISI S PODROČJA SOCIALNEGA ZAVAROVANJA

(Nadaljevanje s 3. str.) nizacije dela v povezavi z gospodarskimi in drugimi organizacijami hitro odkrili.

PROSTA IZBIRA ZDRAVNIKA

Novi zakon omogoča zavarovancem prosto izbiro zdravnika. Namen proste izbire je, da bi zavarovanci sami s tem priznali strokovno dobroga zdravstvenega delavca. Neresni bolniki pogosto menjajo zdravnike in iščejo take, ki so po njihovi oceni »najboljše« zato, kar jim radi odobro bolniški dopust. Nova skupščina socialnega zavarovanja bo morala sprejeti pravilnik, ki bo preprečeval tako »sprehajanje« zavarovancev od zdravnika do zdravnika, kar to povzroča družbi velike izdatke. Zavarovane bo lahko izbral drugega zdravnika le v utemeljenih primerih, pa tudi tedaj bo morala zavarovanca spremljati vsa medicinska dokumentacija, zbrana od začetka njegovega zdravljenja. S tem bodo preprečena nepotrebna potovanja in ponovne storitve ter specialistični pregledi. Ta

Kaj je z borovnicami?

Sveže borovnice odkupuje edino podjetje Slovenija-Sadje in jih naberejo povprečno okrog 1200 ton na leto. Vse pa kaže, da se letos tej številki ne bodo približali. Borovnice so slabo obrodile, nabiralec je manj. Je vzrok res samo to? Samo pogledimo:

● Kmetijska zadruga BRUNICE je lani odkupila okrog 15 ton borovnic. Najboljši odkup v preteklih letih je bil 22 ton. Pa letos? Komaj jim je uspelo zbrati 2 tona! Gajbice z napisom »Slovenija-Sadje« so ostale prazne. Podobno je tudi v Stopičah: letos so odkupili 860 kg borovnic, medtem ko so jih lani skoraj pet ton! Če v MOKRONOSKI zadrugi primerjamo lansko številko — 400 do 500 kg borovnic na dan — z letošnjo, se nam zdi letošnja prav nepomembna.

Pa je delavni poslovođa zadruga sklenil skoraj priateljstva z nabiralci, starejšimi in mlajšimi, jih učil, kako naj nabirajo, da bodo sadeži prvovrstni — to da nič. No, tu res lahko verjamemo, da je vzrok slabemu odkupu slaba letina. Drugod pa ti povedo, da letos ni borovnic in da se jih ne splača nabirati; da je glavni vzrok v tem, da ljudje žele v mesta; da so redki ljudje, ki se s tem resneje ukvarjajo. Vemo pa, da je za letošnjo slabo letino odkupna cena prenizka, saj se nič ne razlikuje od lanske. Poleg tega jih vsaj v Novem mestu na trgu nabiralci z lahkoto prodajo precej dražje. In kdo jih tudi ne bi?!

Najbolj iskane so suhe gobe

Podobno kot z borovnicami je tudi z gobami, čeprav tu krivde ne moremo valiti

na slabo letino, saj so gobe letos obrodile kar dobro. Zadruga, kljub temu da jim samo posredovanje med nabiralcem in izvoznikom ne vzame veliko dela, prinaša pa precejšnje dobičke, ne storijo ničesar, da bi nabiranje pospešile. Za plakate in propagando poskrbi izvozna podjetja samo, zadruga določijo le odkupno ceno, stehajo in fakturirajo. V ljudeh ne znajo vzbuditi interesa za nabiranje. Pa vendar kljub temu pomagajo reševati socialne probleme revnejših področij.

Ze smo mislili, da se bo Gosadov kamion ta dan vračal prazen. Smarjeta in Mokronog sta razočarala. 30 kilogramov suhih gob za tako zadrugo ni skoraj nič. Se slabše je bilo v Sentjanžu in Trzinu. Tudi za Brusnice ni 25 kg gob v enem tednu veliko. Kar zadovoljivo je bilo v Stopičah, še bolj pa v Suhi krajini. V Hinjah smo dobili za ta dan rekordno množino — 194 kg in na Dvoru 116 kg. Na Suho krajino, kaže, so tudi najbolj navajali Gosadovi konkurenti izvozniki, občutno pa mu konkurirajo tudi domači »neuradni« prekupčevalci.

● Posebno v Suhi krajini lisičke se nimajo tako utrte poti kot jurčki. Podjetje »Slovenija-Sadje« jih odkupuje sveže in zadruga plačujejo zanje 120 do 150 dinarjev za kilogram. V Stopičah je bil do zdaj odkup kar dober — 708 kg. V Mokronogu so jih odkupili 400 kg. Gosad pa odkupuje od zadruge le posušene lisičke. Za te plačujejo zadruga nabiralcem 600 din za kg. Tako so jih imeli na Dvoru 14 kg, drugod pa skoraj nič. Ljudje le raje prodajo sveže. Sicer pa lisičke rasejo ves topli del leta, tako da je pričakovati še kaj.

In še nabiralci

● V stopiški kmetijski zadrugi so nam povedali, naj le zapišemo. Karla in Ano Majetič iz Iglenka, ki sta njihova najbolj vestna nabiralca tako zdravilnih zelišč kot tudi gob. Vsakdanji kruh si služi s tem tudi Marija Umek iz Malega Cerovca. Drugih tako stalnih in pridnih nabiralcev ni veliko.

● Pri kmetijski zadrugi v Hinjah v Suhi krajini smo našli Silvestra Negra. Tudi on je najbolj reden nabiralec njihove zadruge. Radi smo mu verjeli, da so zdravilna zelišča danes prepočehi, saj vemo, da se cene mnogih zelišč od leta 1948

Zakladi gozdov se nam ponujajo, tu čakajo »domače« in »devizni« dinarji na pridne roke...

niso spremenile. »Takrat si za ta denar nekaj dobil, danes pa skoraj nič«, je rekel Silvester. Preživlja se skoraj izključno z nabiranjem zelišč.

Če bo kaj takih stalnih nabiralcev tudi v bodoče, ne vemo. Živiljenjske razmere se spreminjajo, starejših ljudi, ki bi jim bila zdravilna zelišča in gozdni sadeži edini vir dohodkov, gotovo ne bo več. Ljudje hite za boljšim in rednejšim zaslužkom. Veliko pa bi lahko zaslužila z nabiranjem zelišč in gob mladina. Dostikrat vse kaže tako, kakor da nikomur ni sile za dinar. Pa vendarle: treba se je samo skloniti in pobrati denar, ki se nam sam ponuja!

Jože Prešeren

Novo hmeljišče v Jurki vasi

Se letos bo v Jurki vasi zraslo med sedanjim hmeljiščem in sušilnico novo hmeljišče. KZ Dolenjske Toplice bo na ta način povečala površino s hmeljem od 7,4 ha na 10 ha, kolikor znaša tudi zmogljivost sušilnice.

Koristno srečanje v Brežicah

(Nadaljevanje s 1. str.) da bi razčistili vprašanja glede obrtnikov, njihovega bivanja iz komun v komuno, kar prav gotovo ne koristi gospodarskemu razvoju posameznih krajev. — Podobnih razlogov za razna področja je bilo še več.

Na posvetu so med zaključkom vpisali tudi sledeče.

3. Posamezne občine bodo sklicale sestanke inšpektorjev, načelnikov in drugih, da bodo konkretno razpravljali o zadevah, ki jih najbolj težijo; na takih sestankih bodo pripravili gradivo za nadaljnje sestanke predstavnikov občin. Pri tem bodo

posamezne občine povabile na posvet sosedne predvsem glede tistih vprašanj, kjer imajo same največ izkušenj, in bo izmenjava uspehov in načinov dela vsem lahko največ pomagala. Taki sestanki bodo po občinah do prve polovice letošnjega septembra.

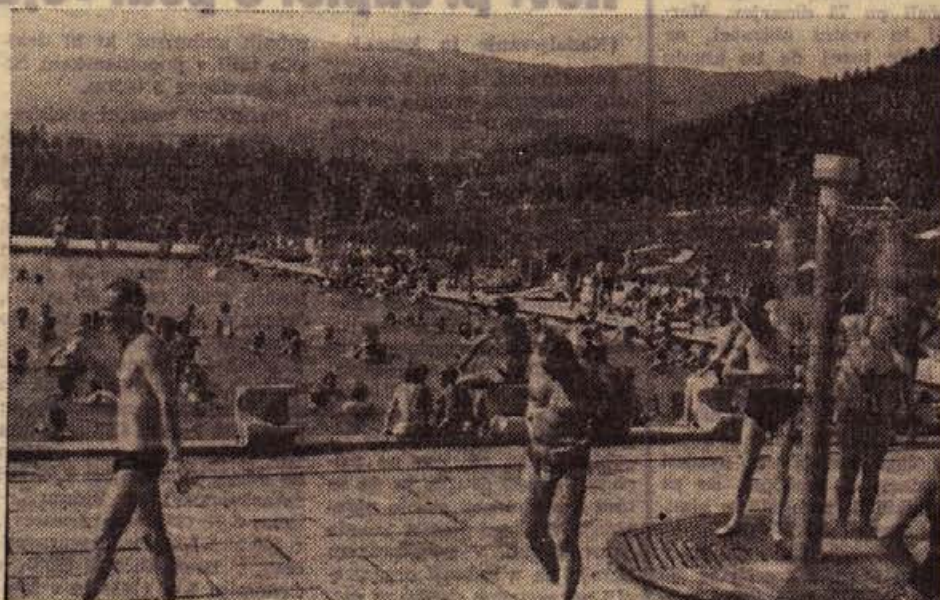
2. Prihodnji skupni sestanki predstavnikov vseh komun bo verjetno konec septembra 1962, sklicala pa ga bo občina Zaprrešič.

3. Ugotoviti bo treba, katere službe je mogoče združiti v okviru naštetih občin; konkretne predloge bodo predstavniki ObLO pripravili do prihodnjega srečanja.

Predstavnike sosednih občin so domačini seznanili tudi z obsežnimi napori za nadaljnji razvoj kmetijstva v brežiški občini. Skupno z gosti so si nato ogledali gradnjo toplih gred v Cateških Toplicah. — Posvetovanje je bilo zaključeno z željo, da bi našteje občine poslej redneje in vsestransko sodelovale na različnih delovnih področjih. Zato smo pobude brežiške občine in plodnega prvega srečanja odgovornih predstavnikov štirih komun lahko samo veselili, hkrati pa želimo, da bi taka srečanja kar najbolj koristila nadaljnjemu razvoju obmejnih krajev in krepila naše bratstvo in enotnost!

Sezonci — nepogrešljiva delovna sila

Na torkovem posvetovanju predstavnikov podjetij dolenjskih in belokranjskih občin, ki zaposlujejo sezonsko delovno silo, so ugotovili, da občasni delavci še nimajo vseh pravic, ki jim pripadajo, zlasti pa niso v samoupravnih organih. Med drugim je to vprašanje uspešno rešila kmetijska zadruga Dolenjske Toplice, ki je sezonske delavce vključila v delavske svete in jih s tem povsem izenačila s redno zaposlenimi. To je zgleden primer, zato je sklep posvetovanja, da na prizadevanje sindikalnih podružnic tudi v ostalih podjetjih, ki zaposlujejo občasne delavce, vključijo sezonske delavce v sindikalne organizacije in samoupravne organe. Govora je bilo še o problemih v zvezi z zaposlovanjem obasnih delavcev.

Takole je bilo prejšnji petek popoldan v Dolenjskih Toplicah: vročina je pognala ljudi v bazen, da je bila od časa do časa v vodi pravcata gneča. Ta dan je bilo posebno veliko Zagrebčanov, ki so praznovali svoj narodni praznik.

HREPENENJE v horizontali

Opazil sem ga že v restoraciji, kjer je pisal čenit in otrokom, naj ga obiščejo. Po zajtrku pa je kaj hitro odšel v »atelje«, pod kostanje na dvorišču kostanjeviškega gradu, kjer so dleta ostali udeležencev kiparskega simpozija že dolba v les. Prinesel je model in začel.

Razmišljal sem, ali naj ga nagovorim, kajti po vrsti so bili že sredi dela in ne bi rad nikogar motil. Toda VOJIN STOJIC, 41-letni kipar in docent na beograjski akademiji za likovno umetnost, kjer vodi oddelek za skulpture iz

— Kakšen stil vas najbolj mika? — Kot umetnik nisem pristaš nobenega »izma«, ker se mi zdi, da je delitev na abstraktno in realistično stvaritve popolnoma umetna. Torej ni važno, ali ustvari skulpturo realist ali abstraktist, če je stvaritev humana, če nekaj izraža. Delo, ki je narejeno izven norm humanosti in v

katerem ni vsaj nekaj človeškega izgubi vsako ceno, najsi bo izoblikovano v še tako prefinjenem stilu.

To sem upošteval tudi pri svoji skulpturi, ki sem jo imenoval »Hrepenenje«. V bistvu bo to ležeča ptica, s krili ob telesu, ki hiti naprej in se skuša za vsako ceno prebiti. Pri tem jo žene podzvestno hrepenenje, ki

pa dobi v opazovalcu popolnoma jasen in razumljiv pomen.

Beograjski umetnik, ki je bil več let novinar, velja za osrednjo osebnost na simpoziju. Morda zaradi svoje priklonosti in znanja tujih jezikov (samo on se lahko pogovarja z japonskim umetnikom Shiroto v japonsčini), morda tudi zaradi česa drugega. Eno je: tudi zanj je forma viva forma prijateljsva.

IVAN ZORAN

NAGRAJEN JE ROMAN GITICE JAKOPIN, POSVEČEN

spominu prvih krških žrtev

Pred kratkim je zavod »BOREC« v Ljubljani drugič podelil Kajuhove nagrade za literarno, spomin-ska, dokumentarna, likovna oziroma glasbena dela, ki bogatijo kulturno dediščino naše revolucije in ohranjajo predvsem za mlade generacije dragocena pričevanja iz let NOB. Prvo KAJUHOVO NAGRADO je dobil France Filipič za dokumentarno delo »POHORSKI BATALJON«, plod sedemnajstletnega načrtnega raziskovalnega dela in zapisovanja borb in slavnega konca legendarne partizanske enote na Štajerskem.

Drugo nagrado je komisija prisodila Gitici Jakopin za roman »DEVET FANTOV IN ENO DEKLE«. Nagradjenka je obdelala v romanu resnične dogodke iz poletja 1941, ko je zaradi izdajstva padla v gestapov-

ske roke prva skupina krških partizanov in bila nato pri Brežicah likvidirana. Gitica Jakopin je nosila motiv teh resničnih dogodkov v sebi več let, zdaj pa se je z umetniškim delom oddolžila spominu mladih junakov. Knjiga opisuje dogodke iz naših krajev in jo bo bralec prav zato toliko raje vzel v roke, saj mu bo približala usodni čas in prikazala življenjsko pot prvih aktivistov in partizanov v Spodnjem Posavju.

Drugo nagrado je dobil tudi akademski slikar Vladimir Lakovič za ciklus risb »KONCENTRACIJSKO TABORIŠČE«, visokovrednih umetniških del iz nemških uničevalnih taborišč, ki jih je slikar sam doživel.

Tri tretje nagrade so bile podeljene Antonu Miliču, Stanku Petelinu in Blažu Arnič. Milič je napisal svojstvene spomine »22.000 kilometrov od Kragujevca do Kragujevca«; bil je eden izmed redkih Slovencev, ki so bili borci I. proletarske brigade od njene ustanovitve. Stanko Petelin je napisal »Kroniko Vojkove

brigade«, dokumentarno delo o eni izmed naših slavnih in znanih brigad, njenih bojnih in stikih z ljudstvom, iz katerega je izšla. Skladatelj Blaž Arnič je bil nagrajen za »Kurirka«, skladbo za moški zbor. Skladatelj je na besedilo Minattičeve pesnice uglasbil kompozicijo, ki se je dostojno uvrstila med glasbena dela, posvečena motivom in likom slavne NOB.

čedalje več prijateljev simpozija v Kostanjevici

Mednarodni simpozij kiparjev, ki dela v polnem zamahu, ima čedalje več prijateljev, kar priča tudi knjiga vtisov, v katero obiskovalci vpisujejo svoja mnenja. Naj jih nekaj navedemo:

»Iskrene čestitke k izrednemu razvoju in napredku nad vse lepše in plemenite zamisli Forme vive. Boris Kocijančič«

»Prijetno presenečen nad Kostanjevico in naposled nad naporom, da se iz tega očarljivega mesta na Krki ustvari center likovne kulture, čestitam organizatorjem simpo-

Koishiro Shirota: MOTIV IZ KOSTANJEVICE (1962) — darilo Gorjupovi galeriji z letošnjega simpozija Forma viva

zija. Potrudil se bom, da dam tudi jaz svoj delež, ker čutim, da je to dolžnost vsakega likovnega umetnika. Akad. kipar Belizar Bahorič«

»Hkrati s razstavo Gerharda Ledica »Svet naivnih«, ki je prirejena v Kostanjevici, sem obiskal tudi simpozij. Ponovno sem se prepričal, kako znajo Slovenci izkoristiti svobodo, kako znajo delati in kako vedo, kaj delati. Zavidamo lahko tej visoki ravni in koliko dajo za kulturo ter kakšne ljudi imajo na tem področju. Akademik Krsto Hegedušič«

Med številnimi obiskovalci so bili doslej tudi dr. Marjan Dermastja, keramik Kičin, dr. France Stele, dr. Dolfo Vogelnik, Beno Zupančič, generalni sekretar Penkluba iz Londona, Zeljko Grum, Matej Bor, Jože Babič, Mira Mihelič, France Zupan, Vlado Stoviček, France Mihelič, Stare Kregar ter številni drugi kulturni in javni delavci, saj je samo v tem poletju obiskalo simpozij že nekaj tisoč ljudi.

Razširjajte
Dolenjski list!

Kipar Vojin Stojic

lesa, je menda že opazil mo- go zadrego. Ljubeno se je odzval moji prošnji za razgovor.

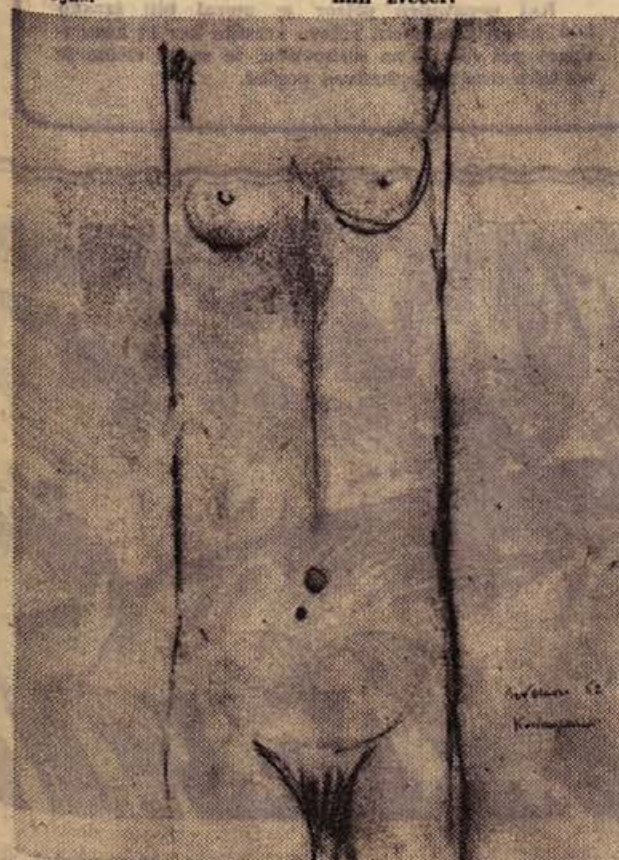
— Kaj pomeni za vas simpozij? — sem ga vprašal.

— Predvsem neposreden stik z naravo, ki je v Kostanjevici zares nekaj izrednega (spominja me na moje rodno mesto Vranje). Vidite, to je atelje, kjer se umetnik ne čuti utrujenega, kjer živi in dela sredi narave, opazuje in doživlja nove stvari. Zato sem še poseben pristaš simpozija, kajti skulpturo je treba narediti v naravi in ji tudi v njej najti mesto, da lahko živi naprej.

Podelitev

Cankarjevih nagrad

26. julija so v prostorih Cankarjeve založbe v Ljubljani podelili troje nagrad iz drugega natečaja Ivana Cankarja. Natečaj razpisujejo za izvirna znanstvena in po- ljudnoznanstvena ali publicistična dela s področja družbenih ved ali s posameznih področij marksistične teorije. Nagrade so prejeli: dr. Dušan Kermavner za delo »Začetki slovenske socialne demokracije«, Zvonimir Tanko za delo »Temeljni pojmi v produkcijijskih odnosih in proizvodni odnosih« in Božidar Debenjak za »Pota razvoja«.

Vittorio Tavernari: TORZO (1962) — darilo italijanskega kiparja Gorjupovi galeriji v Kostanjevici na Krki

Don Delfino je poklical nekaj svojih peonov. »Brž po lopate in krampe iz skladišča!«

Prinesli so lopate in finquero je ukazal ujetim muchachosom, naj izkopljejo globoke jame, vsako kak- štiri in pol čevlje globoko.

Ko so bile jame izkopane, so se muchachosi postavili ob robu.

»To bi vam bilo všeč, ušvi cabrones!« je zaklical finquero. »En strel in vsega konec. Ne tako naglo! Zdaj pa v jame! Vsak v svojo!«

Muchachosi so popadali v jame. Toda jame so bile, kakor je bil zapovedal finquero, tako izkopane, da ljudje niso mogli ležati po dolgem. Stali so poševo pokonci in glave so jim molele čez rob.

Nato so peoni dobili ukaz, naj zagrebejo jame.

Ko se je to zgodilo in so iz zemlje štrlele samo še glave muchachosov, obliše s krvjo, je finquero zaklical glavam: »Hoteli ste tierra y libertad? Zdaj vam bomo dali zemljo in svobodo. Več kot jo lahko pogoltnete. Ušlive, usrane svine!«

Sunil je nadzornika v rebra in mu dejal: »Nabijte mu zemljo v gobec, da mu bo pri riti ven pogledal!«

Sam je dvignil polno lopato zemlje, jo zalučal najbližji glavi v obraz, stopil k njej in ji porinil s škornjem zemljo v usta. »Tu imaš svojo tierra in svojo liber-

gmoto, ki jo je le s težavo držalo skupaj gsto črno lasišče na lobanji.

Muchachosi so v začetku tega razdeljevanja zemlje pljuvali, kihal, kašljali, stokali in sopihali. Toda nihče ni jadrkoval. Nihče ni izrekel niti ene same besede, ki bi jo bilo lahko razumeti kot prošnjo za milost ali usmiljenje. Dokler so z očmi še lahko gledali, ni bilo v njihovem pogledu ne strahu ne obtožbe. Zgolj sovraštvo in samo sovraštvo je žarelo v zadnjih prebistih njihovih temnorjavih in črnih očih. In prav zaradi tega brezmejnega sovraštva so pozabili na bolečino, postali brezčutni, kot da imajo glave iz kamena. To je bilo neugasljivo sovraštvo zatiranih, ki kljub še tolikšnemu zatiranju in mučenju poznajo eno samo čustvo, sovraštvo do zatiratelca. Sovraštvo proletarcev, ki nikoli ne spoznajo pravičnosti, ampak samo povelja in udarce. Sovraštvo, bridkejšje in nepomirljivejšje od satanovega sovraštva do boga, je povzročilo, da niso moledovali z nobeno trzajočo kretnjo na obrazu vsaj za zadnji milostni udarec, ki bi jim upihnil življenje, kretnjo, ki bi vzbudila v njihovih tiranih navdušenje, da so se uporniki zdaj naposled le omeščali.

Ko so štirje muchachosi čutili, da pri naslednji brzi in obraz ne bodo mogli več iztisniti iz sebe nobene besede, so glasno in močno zavpili, kolikor jim je zemlja v grlu pač dovoljevala: »Tierra y libertad! Viva la revolucion de los peones!« Glasu ni bilo slišati jasno in razločno. Toda za vse tiste muchachose, ki so z zadnjo iskro življenja ujeli zatrite in zgnetene glasove in posameznih besed sicer niso slišali, pač pa so nagon-sko razumeli ves njihov pomen, so bili ti zamolkli krulčevi glasovi njihovih tovarišev hvalnica, ki jim je boljše ne bi mogli zapeti vsi ne-beški zbori od zveličarjevem rojstvu. Ta hvalnica ni napovedovala nobenega odrešenika. To je bila hvalnica, ki je napovedovala prihod novih ljudi. To je bila hvalnica junakov, ki jih lahko rodi samo diktatura, samo avtokracija, toda ne za ohranitev avtokracije, temveč za njeno uničenje.

GENERAL IZ DŽUNGLE

(Odlomek iz romana B. Travna GENERAL IZ DŽUNGLE — Izdala Prešernova družba v Ljubljani v zbirki »Ljudska knjiga« — Prevedel B. Pahor)

Finquero je poklical nekaj nadzornikov. »Odrežite psom ušesa!« »Hej, ti, kje pa imaš svoja smrdljiva ušesa?« je vprašal nekemu drugemu nadzorniku. »Pojdite vsi po vodo in jim jo zlijte v gobec, da bodo vsi pogoltli zemljo in počili. Libertad. Svoboda. Zdaj imate naposled vso libertad, ki je na zemlji, in še pekel zraven.«

Sklical je vse oskrbnike in nadzornike in jim ukazal storiti z vsemi glavami natanko tako, kakor jim je pokazal.

Nadzorniki, ki so jih naščuvali finquerosi, so s škornji nagnetli vso zemljo, ki je ležala razsuta okrog jam, v usta, glavo, si nato še pomagali s pestmi in ko so bila usta, nos in oči in krvaveče ušesne odprtine tako polne zemlje, da ni bilo mogoče več zabiti niti zrnca več in ko ni niti voda pomagala, da bi naphali v glave še več zemlje, so s škornji hodili po glavah in jih tlačili čedalje globlje v izkopano zemljo, dokler ni bilo več razpoznavni obrazov, ki so bili od krvi in zemlje popolnoma pokriti in so tvorili samo brezoblično

tad. Ali si zdaj zadovoljen? Hej, in ti tudi, vas bomo že temeljito napolnili s tierra y libertad. Pojdi po vodo, Jose,« je zaklical nekemu drugemu nadzorniku. »Pojdite vsi po vodo in jim jo zlijte v gobec, da bodo vsi pogoltli zemljo in počili. Libertad. Svoboda. Zdaj imate naposled vso libertad, ki je na zemlji, in še pekel zraven.«

Sklical je vse oskrbnike in nadzornike in jim ukazal storiti z vsemi glavami natanko tako, kakor jim je pokazal.

Nadzorniki, ki so jih naščuvali finquerosi, so s škornji nagnetli vso zemljo, ki je ležala razsuta okrog jam, v usta, glavo, si nato še pomagali s pestmi in ko so bila usta, nos in oči in krvaveče ušesne odprtine tako polne zemlje, da ni bilo mogoče več zabiti niti zrnca več in ko ni niti voda pomagala, da bi naphali v glave še več zemlje, so s škornji hodili po glavah in jih tlačili čedalje globlje v izkopano zemljo, dokler ni bilo več razpoznavni obrazov, ki so bili od krvi in zemlje popolnoma pokriti in so tvorili samo brezoblično

NAŠE VODE IN ŠPORTNI RIBOLOV

(NADALJEVANJE)

delno dolino Krke — do lino gradov — in vse večje upravljali samostani in fevdalci. Nekaj večjih gradov je stalo v neposredni bližini (Žužemberk, Soteska, Struga) ali celo na Krki sami odzroma otoku (Otočec). Ribolov in lov na rake je bil takrat precej razvit. Deloma so fevdalci imeli tudi ribogojstva (Stična) in so vzgajali predvsem krape, kasneje pa tudi potočno postrv in sarenko.

(Salmo Iriseus W. Gibbsson), ki je v športnem pogledu zanimivejša od potočnice zaradi svoje izredne živahnosti in

Piše Stojan Jakovljevič

velike požrešnosti, ker prijemlje skoraj ves dan. Sarenka doseže v Krki tudi do 1 kg teže, največ pa je težkih od 40 do 70 dkg. Lovimo jo zelo uspešno v spomladanskem času, a tudi v poznem poletju, zlasti ob nagli vremenski

no zajemajo. Sarenka se lovi na vse muhe, ki smo jih svetovali za potočnico, vendar je priporočljivo loviti na nekoliko manjše število trnikov — muh.

Poleg salmonidov so v tem predelu tudi znani škodljivci kleni, ki jih je treba loviti čimprej. Lovijo se na vse umetne muhe, na sadje in druge vabe.

Lipani so v tem odseku izredno redki.

Med Žužemberkom in Stražo domujejo lipani

Od jezov v Žužemberku do velikega slapa na Dvoru žive od salmonidov sulec in lipan ter redke postrvi, ki tukaj dosežejo večjo težo kot v zgornjem pasu. Dobro zaseden lipanski revir je že pod samima naravnima jezovi v Žužemberku. Pristop k vodi je zelo primeren. Za pernarje predstavlja izreden užitek na tem odseku lov lipana. Tu je prav lahko v ugodnem vremenu ujeti tudi do 30 lipanov v eni sami uri. V tem revirju dosežejo lipani prav lepo težo. Neredko je ujeti primerki težak več kot kilogram. Ob lovski samem je urejen prostor za taborjenje. Najuspešnejši čas za lov na lipana so jesenski meseci september, oktober, november. Največje ribe pa se ujata

spremembi. Prijemlje na muho tudi v nekoliko kalni vodi, najuspešnejši pa je lov v zgodnjih jutranjih in večernih urah. Potrpežljiv ribič,

Prejšnji četrtek popoldan je vodstvo kiparskega simpozija v Kostanjevici na Krki priredilo udeležencem letošnjega srečanja FORMA VIVA izlet v Pletenje. Kiparji so se ob lesoni zidanih, kriti s slamo, prav prijetno počutili. Kar niso mogli prehitati dobrih lanskih pleterskih jabolk, pa novih brusov in pristnega, zares odličnega cvetja, s katerim so zalili čevapčice. Da ni manjkalo proti večeru tudi pesmi v vseh možgih jeziki, ni treba posebej niti omenjati. — Na sliki (z leve proti desni): soproga italijanskega kiparja Taveranija, Japonce Koishiro Shirota, Izraelka Hava Mehtan, Nemec Eberhard Fiebig, Slovenec Stane Jarm, Beograjčan Vojin Stojčič in Amerikane Lloyd Glasson med piknikom

● Postrv križanka: do 5 kg in čez!

Izredna značilnost Krke je, da ima poleg potočne postrvi tudi križanko, ki doseže celo pet in več kilogramov. Te postrvi nimajo značilnih rdečih pik, pač pa samo črne. So posebno čokatega telesa in živijo v večjih tolmunih ter na odsekih, ki imajo večjo globino in mirnejši tok (Vrhovo).

Drugi značilni predstavnik v tem delu Krke je sarenka, dober opazovalec narave, bo ujel prav lepe sarenke v juliju in avgustu tudi opoldan pod kosatim drevjem, kjer v senci čakajo na mušice, ki padajo z drevoja. Ker zelo radi prijemajo na brzicah in jih je težko krotiti, zlasti težke, je zelo koristno, da ima športnik s seboj ustre-

mejo v decembru, ob sončnih dnevih od 11. — 14. ure, ko lipan lovi prav kratak čas. Za lov se priporočajo mušice sive barve, zlasti v jesenskem času. Lepe uspehe pa doseže ribič, če lovi v strugi, in ne z brega. Muha rdeči rep št. 14-16 ima v oblačnem vremenu prednost pred vsemi ostalimi. Čeravno lipan pobira tudi večje naravne mušice, ga z večjo umetno muho ni mogoče preslepiti.

● Sulec — vitez Krke

V tem odseku se začne prav dober sulci revir. Zelo veliko ribičev je že uspešno lovilo sulca pod samim jezom in pri mostu v Žužemberku. Sulci, težki od 10 do 15 kg, niso redki. Lovimo ga na umetno ribico, blestivko, piškurnik in mrtvo ribo. Vse našteje vabe so popolnoma enakovredne in sulec nobenim ne daje prednost, če so vremenska razmere ugodne. V Krki sulca na splošno uspešno love pod jezovi ter v mirnih predelih, vendar boljše jeseni kot pozimi.

V tem odseku so že glavni predstavniki belih rib: Krke: platnica, podust in mrena. Najuspešnejši lov nanje je s kruhom in vodnim mahom, ki ga je veliko v vodi sami. Bele ribe prijemljejo dobro vse leto, razen v času drstenja, ko je že tako lovopust.

»Mama, zakaj sme pozabiti?«

Sree mi je stiskalo, ko s socialnem skrbstvu na občini v Vidnu otrocih, ki so jih starši stare nadomestili drugi. Pred tedni sem obiskal nekaj teh otrok, ki so svojem življenju in o nikoli poznali.

Zakonca JANEZ in MARIJA KODRIČ iz Zgoranje Pirošice nimata svojih otrok. S pridnimi rokami sta si lepo uredila domaćino, vendar je v njunem domu bilo čutili praznino. Nekoga dne se je pri socialnem skrbstvu zglasil Janez Kodrič in povedal, da je pripravljen sprejeti v oskrbo rejenko. Praznino sta napolnili 12letna Silva Gomilek in 9letna Sonja Gregorčič. Zakonca Kodričevi sta sprejela deklici s posebnim zadovoljstvom, ker sta se čutila sposobna otroka osrečiti. S tem dnem se

12letna Silva Gomilek in 9letna Sonja Gregorčič, rejenki pri družini Janeza in Marije Kodrič v Gor. Pirošici

Letos bodo v Makedoniji predelali okrog 30.000 ton tobaka. To je v primerjavi z lanskim letom, ko so ga predelali le 8000 ton, velik napredek.

Zliviški kombinat »Sijeme« v Zagrebu daje za 23 milijard dinarjev izdelkov. Samo v Zagrebu ima ta kombinat 60 prodajalnih s svojimi izdelki in predelki.

Medvedka brez šape v gozdu nad Prečno

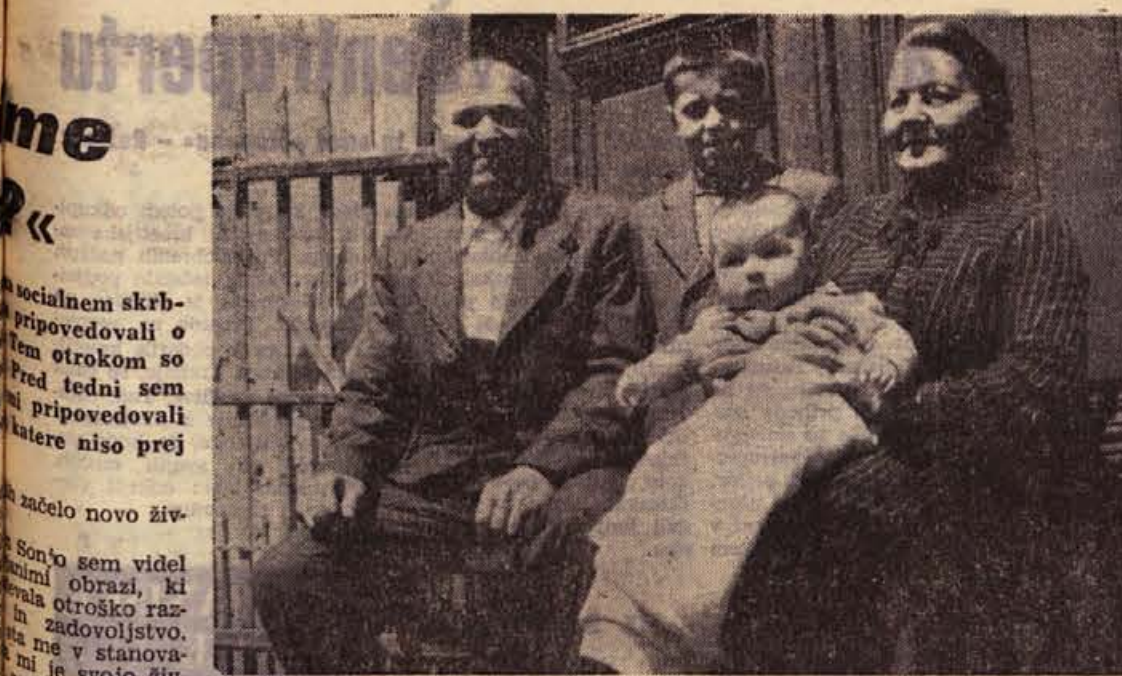
Lovci Turk je oni dan v gozdu nad Prečno podzvestno dvignili puško, ko je na kakih 15 korakov pred seboj zagledal ležečo medvedko, ob njej pa mladiča. Previdnost je bila odveč. Medvedka je vstala in s svojimi naraščajočimi odhlacali v gozd. Takrat je lovec prepoznal medvedko. Bila je tista, ki so jo lovci in tudi drugi ljudje že večkrat videli. Je namreč brez prve desne šape. Kje in kdaj je postala »invalida«, samo ugibajo. Bržčas je kdaj stopila na nastavljeno past, lahko pa je tudi drugače prišla ob šapo. Da ob srečanju s lovecem vzlic mladiča, ki ga, kot vemo, medvedka skrbno varuje, ni pokazala nobene bojevitosti, tolnači znani poznalci divjadi Stane Jare iz Prečne takole:

— Medvedka je bojevitja samo, kadar ima mladiča pri sebi, ker se pač boji zanj. Ta medvedka brez tace pa se verjetno zaveda svoje zmanjšane »sudarne« sposobnosti in se zato raje umakne.

Bodi tako ali drugače, dejstvo je, da je to miroljubna medvedka srečala že veliko ljudi. Najraje se drži okoli Kačje ride. Sem in tja se pokaže na kaki njivi (posebno oves ji je menda všeč), rada pa ima tudi sladke hrustke. Na ta sadež je prišla že tudi na vrtove v Hudem.

Lovci in drugi prijatelji narave skoraj vsak dan opazujejo kosmatince z visokih preč na Brezovi rebri. Tam so novomeški lovci nasejali oves in drugih rastlin za divjačino. Nedolgo tega so s preže gledali velikega kosmatinca, ki se je prišel odščat v oves. Nje ga ni motilo, da so mu živčali in klicali. Sele ko so zaploskali z rokami, se je počasi oddaljil, pa menda ni kaj rad. Tudi on ima namreč rad mir pri jedi.

Kaj nenavaden prizor je moral biti lansko leto, ko se je v enem večeru zvrstilo kar 14 kosmatincev pri večerji na mrhovisku. Iz varne višine je na tako družino edinstven pogled.

Zakonca Avsec z Rake z 9-letnim Borisom Kočnarjem in 6 mesecev staro Nevenko Zibert

njej ostala za vedno. Ta želja pa se ji ni uresničila. Že čez nekaj ur ji je mati prizadejala veliko bolečino. Hladno se je poslovala in odšla brez poljuba in obljube, da jo bo še obiskala. Za slovo ji je dala le borih sto dinarjev, kot da bi se s tem denarjem želela odločiti in oprati svoje grehe. Silva denarja ni bila vesela. Razočarana je še dolgo zrla za materjo. Velike, debele solze so ji curele po drhtečem licu...

Tega udarca ni mogla prenesti. Brez moči se je sedla na bukovo kladno in jokala. Iz njenih drobnihtv se je izvil tanek in prosojen glas: »MAMA, ZAKAJ SI ME POZABILA?« Večkrat je izgovorila ta stavek, kakor da bi hotela z njim božati odhajajočo mamo...

Od tega trenutka so potekla tri ali štiri leta. Silva od takrat matere ni več videla. Silva s strahom opazuje vsak prihod tuja k hiši. Boji se, da je ne bi socialni organi premestili. Čeravno ji pri Kodričevi družini šele pol leta, se počuti zadovoljna. Oba, teto in strica — tako ju imenuje — ima enako rada. Popolnoma ji nadomeščata starše. Njena največja želja je, da bi se izučila za šiviljo in potem izkazala stricu in teti svojo hvaležnost. »Nikoli ju ne bom pozabila,« mi je na koncu povedala Silva.

Sonja ni matere nikoli poznala. Še kot majhnega otroka jo je mati zapustila. Skoraj dve leti je že pri Kodričevih. Tudi ona ne ve za mater in si je ne želi videti. Tudi ona izkazuje novi mami in očetu vso hvaležnost in ljubezen. Pridno se v soli uči in to je naj-

bolji v njenih prsih

Od tega trenutka so potekla tri ali štiri leta. Silva od takrat matere ni več videla. Silva s strahom opazuje vsak prihod tuja k hiši. Boji se, da je ne bi socialni organi premestili. Čeravno ji pri Kodričevi družini šele pol leta, se počuti zadovoljna. Oba, teto in strica — tako ju imenuje — ima enako rada. Popolnoma ji nadomeščata starše. Njena največja želja je, da bi se izučila za šiviljo in potem izkazala stricu in teti svojo hvaležnost. »Nikoli ju ne bom pozabila,« mi je na koncu povedala Silva.

Sonja ni matere nikoli poznala. Še kot majhnega otroka jo je mati zapustila. Skoraj dve leti je že pri Kodričevih. Tudi ona ne ve za mater in si je ne želi videti. Tudi ona izkazuje novi mami in očetu vso hvaležnost in ljubezen. Pridno se v soli uči in to je naj-

bolji v njenih prsih

Obiščite razstavo NAIVNIH UMETNIKOV JUGOSLAVIJE v Kostanjevici!

AUSCHWITZ

Dnevnik taboriščnega zdravnika

Dva dni sedimo brez dela v baraki. Hrana je užitna in počivamo lahko. Tretjega dne prideta dva esesovska častnika. Kdo od nas je delal v aušviških krematorijih, bi rada vedela. Prestrašil sem se, da se nisem mogel ganiti. Menda imajo seznam z našimi imeni. Napeto premišljam in pridem do zaključka, da je vse skupaj samo poizkus najti tiste, ki vedo za grozodejstva, da bi jih naglo likvidirali. Če bi imeli kak seznam, bi jim bilo treba samo pogledati na vtičnice številke in ne bi mogel bi se izmuzniti. Tu me nihče ne pozna. Zato molčim in čakam.

Esosovska častnika oddeta — spet sem si rešil življenje. Ponoči nas preoblečejo v progasta kaznjenska oblačila in nato odkorakamo s hriba na mauthausensko postajo. Tam nas vkrajo v tovorne vagon. V transportu je 7000 mož. Odrinili smo v koncentracijsko taborišče Melk ob Donavi.

Leta 1945 je bila zgodnja spomlad. V začetku aprila je drevje ob bodeči žici že začelo zeleneti. Sneg ob bregovih Donave je že davno skopnel.

Osem tednov sem že tu. Utrujen sem in slab. Le upanje na osvoboditev me še drži pokonci. Ne bo mi treba več dolgo trpeti. Konec tretjega rajha je neposredno pred durmi.

Tempe armade se v neskončnih kolonah vlečejo nazaj v Nemčijo. Po Donavi pluje nešteto ladij in vlačilcev.

Zvečer 7. aprila 1945 se na zidovih taborišča Melk ne zasvetijo več žarometi. Taborišče je temno in zapuščeno: 7000 zapornikov so vkrcali najprej na ladje, potem pa so korakali dalje po cesti.

Detajl načrta za spomenik v Auschwitzu, katerega avtorja sta Tržačana Marcello Mascherini in Roberto Costa

Sedem dni je pešačila kolona, preden je dosegla svoj cilj: taborišče Ebensee.

Najprej, kot vedno, ure dolg apel. Potem nas napotijo v umazane barake karantenskega taborišča.

Tudi to prestanem. Mrzel, oster veter brije. Leden dež pada med dolgimi apeli. Premočen sem do kože. Pa saj ne more trajati več kot dva, tri dni, pa bomo svobodni! Le čakanja ne vzdržimo več. Predolgo smo že čakali.

Sestega maja 1945 je na stolpu koncentracijskega taborišča Ebensee zaplapolala bela zastava.

Končano je!

Okrog 14. ure pridrdra majhen ameriški tank s tremi vojaki v taborišče.

X XX

Svobodni smo...

Pripis. Nekaj dni po svoji osvoboditvi je prejel dr. Nyiszi radostno sporočilo, da sta tudi žena in hči srečno preživeli strašno trpljenje in da se vračata domov.

K O N E C

Lažji nakup avtomobilov

5-letni rok in 20-odst. polog v gotovini

Po najnovejših navodilih Narodne banke bodo prošilci dobivali potrošniške kredite za nakup osebnih avtomobilov z rokom odplačila do 5 let. Kredite bodo dobivali zaposleni delavci, uslužbenci in drugi največ v višini četrtine skupnega zneska osebnega dohodka, ki ga bo imel prošilec v petih letih. Prispevati pa mora najmanj 20 odstotkov odobrenega kredita v gotovini.

Potrošniške kredite za nakup motociklov, skuterjev in mopedov bodo dobivali zaposleni delavci, uslužbenci in drugi največ v višini petine prosilčevega skupnega zneska osebnega dohodka v petih letih. Navodila predvidevajo, da morajo prošilci prispevati najmanj 10 odstotkov odobrenega kredita v gotovini.

JACK LONDON:

KRISTOF DIMAČ

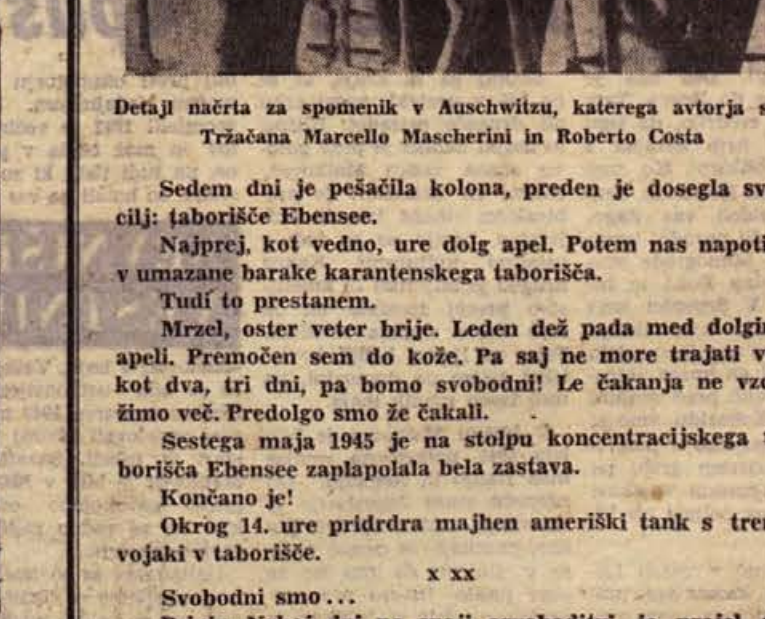
PRIPREDIL: Stanko Simenc RIŠE: Janez Gruden

40. Box Canyon je pobiral od iskalcev zlata mrtvaški davek. Pristali so pred vzhodom v sotesko in ogledovali greben, ki je širil iz vode. Tam je bilo že več čolnov in lastnikov, ki si niso upali dalje. S skrbjo so zrlji v divje kipenje valov.

41. Kriš in Cok sta bila v pustolovščino, gospodarja pa sta jo opazovala z obale. Sinil je bliskovito mimo skal in vse je izgnilo v nekaj minutah sta ugnala nevarnost in privezala čoln k bregu.

42. Vsi štirje so se napotili ob vodi navzdol ogledovat ožino White Horse. V penicnih valovih so zagledali velik čoln. Vrglo ga je v zrak in takoj nato ga je zagrabil vrtnec. Sto čevljev niže so se iz pen prikazali zaboji, dno obrnjena čolna in sem ter tja glave mož. Dva sta dosegla breg, štirje pa so izgubili.

Mirenski grad

Statut občine pripravlja 27 ljudi

Zaradi lažjega dela so v Brežicah povečali komisijo za izdelavo občinskega statuta. Imenovali so 27 članov, ki bodo delali v 5 podkomisijah. Pomagali si bodo tako, da bodo pred sejami komisij članom poslali vse potrebno gradivo. Delo je zahtevno in odgovorno, zato bo treba vestno in marljivo delati.

Novomeški učiteljski inštrik na posestvu

Od druge polovice junija do konca julija je bilo na praksi pri kmetijski šoli na Gmru okrog 55 dijakov tretjega in četrtega letnika novomeškega učiteljskega. Praksa je bila v treh izmenah. Dijaki so se seznanili z deli, ki jih opravljajo kmetijski na šolskem posestvu, in so tudi sami pomagali delati. Nedvomno jim bo to v poklicu koristilo.

Dopisujte v vašo komunsko glasilo!

Ločani v domovini svojih prednikov

V Loki je več družin, katerih predniki so prišli s Primorskega. Bilo je pred 70 ali 80 leti, takrat, ko so v Zidanem mostu gradili cesto in mostove. Na to spominjajo priimki kot: Bergine, Brežan, Fon, Perdič, Krapeč, Volarič in drugi. Priimke: Bobbera, Culetto, Lendaro, Moro, Pec in podobne pa so s seboj prinesli tesarji in zidarji iz Beneške Slovenije, ki so prišli v Loko v času avstroogrške monarhije.

Zelja teh ljudi je bila, da bi videli domovino svojih prednikov. Izlet je organiziral tov. Skočir, rojak iz Kobari-
da. — Z avtobusom smo se odpeljali mimo Trojan, Kranja, Kranjske gore, čez prelaz Vrščič v dolino Trente. Vožnja je bila veselozična, le na Vrščiču je bila gosta megla, iz katere je potem začelo deževati. Dež nas je spremljal vse do Bovca. Tam se je toliko zvedrilo, da smo lahko videli hrib Svinjak z značilnimi oblikami. Ko smo se peljali proti Kobaridu, smo prav lepo videli vas Zago, kjer se je rodil narodni heroj Stane Žagar. Mimogrede smo si ogledali slap Boke in hotel naprej. V Srpenci smo opazili obrat, kjer delajo kreda. Trnovo nas je sprejelo s cvetjem, ki ga imajo vaščani kar v zabojih pred svojimi hišami. V Kobaridu smo si ogledali ribogojnico s postrvi, na Antonovem griču pa kostnico italijanskih vojakov. Pot je ves čas peljala ob bistri Soči.

Prenočili smo v vseh Ladrin v Smast, kamor smo prišli preko Napoleonovega mostu pri Kobaridu. V vseh vašah pod Krnom imajo Ločani svoje sorodnike, ki so nas

Srečanje obsotelske mladine

Mladinski aktiv iz Dobove je svečano proslavil dan vstaje slovenskega ljudstva. Organiziral je srečanje mladine obsotelskih aktivov, ki mu je prisostvoval tudi sekretar občinskega komiteja ZKS Brežice.

BREŽIŠKE VESTI

Janez Volčanšek, predsednik OK LMS Novo mesto Vlado Deržić ter predsednik občinskega odbora SZDL Ivan Zivčič. Srečanja se je udeležilo 14 mladinskih ekip, ki so tekmovali v malem nogometu in 10 ekip v rokometu ter preko 20 triatletov, ki so nastopili v "Mladinskem krosu bratstva in enotnosti". Program je bil zelo pester, zato je privabil tudi precej gledalcev, ki so izpodbujali in pozdravljali mlade tekmovalce in tekmovalke iz Hrvatske in Slovenije. V nogometu so vsakek prednjačili tekmovalci iz Hrvatske. V finalu je ekipa Laduč premagala Brodovec in tako osvojila prvo mesto. Razgibane in borbene so bile tudi rokometne tekme,

kjer je zmagala Brežina, ki je v finalu premagala Prevoz. — Slednji je presenetil z veliko borbenostjo. Skoda le, da se ženske ekipe v rokometu niso prijavile v večjem številu, saj sta se prijavili le dve ekipi iz Hrvatske.

Popoldne je bil na sporedu kros. Na 1500 metrov dolgi progi za mladince je zmagala ekipa Senkova, na 3100 metrov pa so si priborili prvo mesto mladinci Artič in tako osvojili prehodni "Pokal bratstva in enotnosti", darilo aktiva LMS iz Dobove.

Ob svečani razglasitvi rezultatov je govoril tudi predsednik občinskega odbora SZDL Brežice tov. Ivan Zivčič, ki je obudil spomine na NOB, na preseljevanje posavskega ljudstva in pozdravil pobudo za organiziranje mladinskega "Krosa bratstva in enotnosti", ki naj bi zbliževal mladino sosednjih republik. Med drugim je dejal: "Ker so športna tekmovanja organizirana na današnji dan, dan vstaje slovenskega ljudstva, nam to dokazuje visoko moralno in politično zavest mladine, ki vsak dan sprejema velike naloge socialistične Jugoslavije in jih tudi uspešno izvršuje."

pristrčno sprejeli. Naslednje jutro nas je avtobus povlekel proti Vrsnem, v rojstni kraj Simona Gregorčiča. V Vrsnem smo si ogledali Gregorčičev muzej, pesnikov nekač. Nace pa je živahno pripovedoval o svojem učenem stricu, ki je zlagal pesmi in ga je dobro poznal. V Tolminu smo obiskali muzej NOB in etnološki muzej, ki ga je urenila prizadevna upokojena učiteljica Rutarjeva.

Po kratki asfaltni cesti smo se peljali preko Volčje, mimo

dveh hidroelektrarn v zgodovinski Kanal. V Kanalu se nismo zadrževali, pač pa smo krenili proti Anhomu, kjer smo videli veliko cementarno, in naprej proti Novi Gorici. Na Skalnici (Sveti gori) se je nudil lep pogled po furlanski nižini. Ogledali smo si Novo Gorico, mejni blok v Rožni dolini in se po Vipavski dolini vračali proti domu. Toliko lepega in zanimivega smo videli, da bomo šli prihodnje leto spet na izlet na Primorsko.

Pred dvajsetimi leti je bil Malkovec opustošen

Skoraj ga ni kraja, ki bi ne bil v pretekli vojni tako ali drugače prizadet. Bližnji in daljni okolici je prav gotovo znana vasica Malkovec. Glavni vir dohodkov je prebivalcem vinska trta in sadjarstvo, bavijo pa se tudi z ostalimi kulturami. Kakor drugod je bilo tudi tu kmetijstvo precej zaostalo ter je zato čisto vladala revščina. Tako so ljudje hodili kruha iskati širom po domovini, pa tudi izven njenih meja.

V bližini Malkovca je bila leta 1941 potegnjena meja med Italijo in Nemčijo. Ob razpadu stare Jugoslavije je marsikak vaščan spravil puško, municijo in ostalo orožje v slatnji, da mu bo še prav prišlo. In res prvo organizirano delo za NOB se je začelo v Malkovcu že jeseni 1941 in je hotelo povezati vse rodoljube v organiziran

boj proti okupatorju in domaćim izdajnikom. Zgodaj spomladi 1942 je večina fantov in mož odšla v partizane, pa tudi tisti, ki so ostali doma, so hoteli na vse načine

SEVNIŠKI VESTNIK

sodelovati v boju. Vaška straža je bila ustanovljena na Malkovcu marca 1942 in so v njej sodelovali skoraj vsi — stari in mladi. Skratka, na Malkovcu je bilo v 1942. letu pravo osvobodeno ozemlje, kjer so se vedno zadrževale partizanske enote.

Italijanom, ki so imeli svojo postojanko v Trzliču, je dalo vse to veliko misliti, saj niso imeli nikoli miru. Vsak dan so občutili navzočnost enot v sestavi Dolenjskega

France Kosmač v Šentrupertu

VIBA FILM snema nov slovenski film »Življenje in smrt potepeha« — Režiser in scenarist filma je France Kosmač

Film med drugim prikazuje tudi vinogradnike in njihovo skrb za pridelek. Ker so v okolici Šentruperta vinogradi, si je režiser Kosmač izbral naš kraj za snemanje nekaterih prizorov. S šolskim upraviteljem Bojanom Brezovarjem sta se dogovorila, da bo na dan svojega prihoda snemal vinogradnike na enem izmed gričkov nad Šentrupertom, obenem pa tudi prizor, ki bo prikazoval odhod učenec iz šole v dežju. Prizori v vinogradu so že na filmskem

traku, za snemanje učencev pa tisti dan vreme ni ustrezalo režiserjevim zahtevam. Tako so bili nekateri prebivalci Šentruperta prvič filmski statisti. Kajpada se pred filmsko kamero niso takoj znašli, zato je bilo treba snemanje nekajkrat ponoviti, vendar so se potem dobro držali. Izvežban pirotehniks čelado je spuščal proti oblaku rakete proti toči, na filmskem traku pa bomo videli tudi naše gričke in vasi.

Danica Zupan

Iz Šentlovrenca pišejo

Organizacija Zveze borcev v Šentlovrencu je sklenila, da se bo s postavitvijo spomenika vsaj delno oddolžila padlim borcem in žrtvam fašizma tega kraja. V ta namen so člani osnovne organizacije Zveze borcev zbrali med prebivalci okrog pol milijona dinarjev, predvsem v obliki

Če piješ, ne vozi! Če voziš, ne pij alkohola!

Razprave so bile koristne

Upravni odbor podjetja Agroservis iz Brežic je na šesti redni seji, 30. junija razpravljal predvsem o delovni disciplini. Člani upravnega odbora so ugotovili, da nekateri delavci izostajajo od dela ali pa neredno prihajajo na delovna mesta in da se za izostanke sploh ne opravičujejo. Ker takšne nerednosti škodujejo podjetju in občutno zmanjšujejo storilnost dela, so soglasno sklenili, da bodo odsele proti kršilec discipline ostreje ukrepali. Vsa kemu neopravičenemu izostankarju bodo zaračunali odškodnino v vrednosti tržni zamujenih delovnih ur, vendar bodo čisti dohodek odbili.

Pogovorili so se tudi o požarni varnosti v obratih in o varnostnih ukrepih in zaščiti pri delu. Ugotovili so, da uporabljajo varilne aparate nekateri tovariši, ki zato niso usposobljeni. Tudi pravilnika o požarnovarnostnih ukrepih v podjetju mnogi ne upoštevajo. Nekateri kljub prepovedi kadijo na takih delovnih mestih, kjer je to prepovedano in hkrati nevarno. Zato bodo tudi zoper kršitelje požarnovarnostnih predpisov kazensko ukrepali.

Člani upravnega odbora menijo, da bodo naštetni ukre-

pi bistveno vplivali na storilnost dela ter v obratih povečali požarno varnost in varnost pri delu na sploh. M. A.

PRVENSTVO PAROV V BALINANJU

Bratož in Štefančič prva v parih

V Novem mestu je bilo tekmovanje za okrajno prvenstvo parov. Nastopilo je osem dvojic.

V prvi skupini je Pionir I (Hren in Plantan) premagal Zeleznčarja I (Legiša in Mraz) 15:14 in Zeleznčarja II (Bratož in Štefančič) 15:11. Zeleznčar I je premagal Poštarja II (15:0), vendar je nato izgubil odločilno paritjo s svojo drugo ekipo s 15:11. V tej skupini je bila najlepša igra med najboljšimi pari Pionirja in Zeleznčarja. Stanje je bilo velikokrat izenačeno, zmaga pa je pripadla paru, ki je imel na koncu več sreče. To priča rezultat 15:14 za Pionirja I. Iz te skupine sta izpadla Zeleznčar I in Poštar II.

V drugi skupini so bile igre precej slabše, v finalno tekmovanje pa sta se uvrstili ekipi Pionirja II (Rapuž in Barbič), ki sta premagali obe ekipi Borca in Borca I (Bele, Sevljica).

Zreb je v finalnem tekmovanju ranezelo tako, da sta se ponovno srečala Pionir I in Zeleznčar II. Na splošno presenečenje je zmagal Zeleznčar z rezultatom 15:5. Tudi v drugi igri je ekipa Borca proti pričakovanzju premagala Pionirja II. V borbi za tretje mesto je bila boljša prva ekipa Pionirja.

lesa, ki ga je potem odkupil trebanjska kmetijska zadruha. Po odobrenih načrtih bo spomenik izdelalo podjetje »Josipdola« iz Ribnice na Pohorju. Prostor za spomenik, ki ga je podarila kmetijska zadruha Trebnje, še čaka primerne ureditve. Tudi ostale organizacije iz Šentlovrenca so obljubile, da bodo pomagale po svojih močeh. Spomenik bodo odkrili verjetno 9. septembra.

S. P.

TREBANJSKE NOVICE

6 milijonov

za ureditev gozdov

KZ Dolenjske Toplice, ki upravlja s 4000 ha gozdov, je namenila 6 milijonov dinarjev za čiščenje in zasačjevanje gozdnih površin. Med drugim bodo že letos pogozdili okrog 60 ha v Travnem dolu. Podobna dela so izvajali tudi lani, čeprav niso dobili sredstev iz občinskega gozdnega sklada.

Tretjina gorjanske ceste: še ta mesec!

Ko bodo asfaltirali 2 km gorjanske ceste iz novomeške in 5 km iz metliške smeri, bo opravljena tretjina letošnjih cestnih del na odseku Koroška vas — Metlika. Pri Cestnem podjetju Novo mesto so povedali, da bodo z asfaltiranjem 7 km cestišča končali proti koncu avgusta.

tako da so Italijani v zgodnjih jutranjih urah z vseh strani začeli napadati vas.

Dan predtem smo prav pri nas zaklali vola za partizane in ga je polovico še ostalo; zato smo šli spat bolj pozno. Partizanski mesar Jože, pastir Lojze in jaz smo spali na kozolcu. Prvo streljanje me je vrglo na noge. Poklical sem še ostale v hiši, toda že so bili Italijani okrog voglov. Mesar, ki je stekel še nazaj na kozolec, da bi se oblekel, ni mogel več z njega in so ga tam ustrelili, nato pa so začeli požigati celotno poslopje. Kot čebele so z vseh strani žvižgale kroglo za očetom, pastirjem in menoj, vendar smo srečno ušli.

Del čete Dolenjskega odreda je poskakal skozi streho, kajti stražar je bil zaspal in so se tako fašisti priplazili čisto blizu vile. Domačin, partizan Franci, je z bombo na dvorišču ubil dva fašista in v tem odskočil, a žal — smrtno zadet. Toda živega niso dobili v roke, umrl je pozneje v naročju svoje matere. Ko so fašisti videli svoji dve žrtvi, so začeli še bolj besneti. Na stanovanju pri vili so ubili Janeza Pungar-

čarja v objemu žene in majhnih otrok, potem gluhonemega Pišmohta in še štiri ujetje domačine, ki so jih ustrelili na kraju svojih žrtve. Poleg tega so požgali celotno vas — 42 poslopj — vse, kar je bilo vrednega, pa so odpeljali s seboj. Da jim je bilo zaščeno, so pozneje v Trebnjem ustrelili še šest domačinov, ki so jih takrat odpeljali. Tako je ta dan ostalo v vasi eno samo pogorišče, ljudje so ostali brez strehe in brez vsega, kar bi bilo potrebno za življenje.

Vsak osmi vaščan je dal življenje. Za svobodo sta padla po dva v vsaki družini, pa kljub temu vaščani niso obupali in so še bolj s srcem začeli boj proti fašistom in domaćim pamagačem.

Po vojni smo postavili sredi vasi lep spomenik, ki je opozorilo vsem, da bi se ne ponovile take grozote, kot so bile v preteklosti. Danes je vasi skoraj v celoti obnovljena in tako je kot bi bilo že vse pozabljeno. Prelite krvi pa ni mogoče pozabiti tako hitro in bomo še naprej skrbno obnavljali spomine na preteklost

LOJZE UDOVC

Inženirji in tehniki o gospodarstvu

v komuni

Inženirji in tehniki črnomaljske komune so obširno razpravljali o svojem dosedanjem delu in o bodočih nalogah. Inž. Peternej, predsednik društva, je v svojem referatu poudaril, naj bi inženirji in tehniki ne bili zgolj strokovnjaki v svojem

NOVICE ČRNOMALJSKE KOMUNE

kollektivu, temveč učitelji, vzgojitelji in ustvarjalci, ki bi utirali nova pota k izboljšanju gospodarstva v komun

V razpravi po referatu so člani društva povedali tole: naša podjetja naročajo projekte pri projektivnih birojih za težke tisočake in milijone. Projektant ni morda nikoli videl naše komune in ne pozna posebnosti našega gospodarstva in njegove bodočnosti. Ni redek primer, da tak projekt obleži na polici v podjetju. V komun

domačini, poznajo probleme svojega ali drugih podjetij v komun in njihovo bodočnost. Zakaj ne bi ti strokovnjaki projektirali? Ustvarjati za vsako ceno ni težko, poceni ustvarjati kvalitetne proizvode naj bo naše osnovno vodilo. Inženirji in tehniki naj v bodoče tesno sodelujejo z ekonomisti, kajti le takšen projekt, ki bo strokovno in ekonomsko dobro izdelan, bo lahko koristen. Sklenili so, da bodo v društvu inženirjev in tehnikov osnovali projektivne skupine, ki bodo projektirale za potrebe podjetij in usta

nov v komun.

Družbeni plani, perspektivni načrti naj ne bodo prepuščeni le enemu človeku ali nekaj uslužbencem na občini, pač pa naj bodo vselej rezultat mnenj vseh strokovnjakov v komun. Do sedaj pa, žal, ni bilo tako.

Naši komuni je potrebno več analitikov, več ekonomistov. Naše gospodarstvo mora biti ekonomsko utemeljeno. Kaj pa strokovnjaki? Koliko dobrih strokovnjakov, inženirjev, ekonomistov in ostalih Belokranjcev je širom po naši domovini, kjer zavzema

jo vidna mesta. Koliko strokovnjakov domačinov pa je v naši komun? Kje je vzrok za to? V svetih in komisijah je vse premalo strokovnjakov. Strokovnjaki naj povedo besedo o tem, kakšno podjetje naj se ustanovi, kaj naj se proizvaja na področju komune. Več povezave med podjetji, ustanovami ter društvom inženirjev in tehnikov ter ostalih strokovnjakov!

To so le bežni obrisi razprav s sestanka Društva inženirjev in tehnikov občine Črnomelj.

Jože Skof

V Dragatušu pravijo, da bo njihova šola zgrajena do septembra in največja želja šolarjev, njihovih staršev in prizadevnega gradbenega odbora je, da bi šla vsa dela od rok po predvidenih načrtih.

Domača obrt v Adlešičih ni izumrla, toda ...

Na zadnjem zboru volivcev so prebivalci Adlešičev in okolice ponovno načeli vprašanje domače obrti. Od predstavnikov občinskih oblastnih organov so odločno zahtevali, naj se stvari dokončno uredijo, in ugotavljali, da je dovolj obljub, zbiranja vzorcev, obiskov, razgovorov, zbiranja podatkov in podobnega. Ustanove in trgovska podjetja naj začno tudi smotnejše organizirati proizvodnjo in ji utrjevati pot na trg.

Gospodarski organi pri občinskem ljudskem odboru v Črnomlju in OLO ter nova okrajna gospodarska zbornica se bodo morali prav hitro odločiti, ali naj se tradicija adlešičke domače obrti nadaljuje ali pa naj zamre. S tem ne kaže odlašati. Sprčo navidezne brezperspektivnosti se mladina otepa domače obrti in se raje zaposluje v industrijskih središčih. Vemo pa, da so žene, ki bi pomagale organizirati sistematično domačo obrt in tako pripomogle, da bi se ohranilo ljudsko bogastvo tega predela naše domovine.

Iz preteklosti imamo dovolj dokazov, da je bila belokranjska domača obrt na trgu zelo čislana. Zato bi veljalo podpreti sleherni prizadevanje, da bi jo oživili. V prvi vrsti bi prišle v poštev znane pletenine in vezanine, belokranjsko platno, predmeti iz vrbja, ličja in slame. Možnosti, da se uveljavijo na domačem in tujem tržišču, je dovolj. Da belokranjske izdelke marljivo kupujejo tudi tuji gostje, dokazuje nedavni piknik slovenskih izseljencev na Otočcu: tedaj so prodali

za več kot 300.000 dinarjev adlešičkih vezenin, pregrinjaj, prtčkov in pisanic.

-pb-

Pozdrav vojakov

Dolenjski fantje, ki so pri vojakih v Volčah pri Tolminu, V. P. 1098, pri srčno pozdravljajo sorodnike, znance, dolenjska dekleta in vse delovne kollektive. — Franc Peterle in Alojz Ajdič iz Trebelnega, Rajko Kovačič iz Potoka, Jože Fabiani iz Dobrnice, Alojz Gliha in Ignac Kotar iz Velikega Gabra, Jože Sterk iz Črnomlja in Martin Zulk iz Sentjerneja.

Voznice so želele, toda ...

29. julija je novomeško Avtomoto društvo priredilo sprednostno vožnjo za ženske. Od 45 vabilenih voznic se je priredilve udeležilo le 5 tekmovalk. Vozile so iz Novega mesta skozi Prečno, Vavto vas, Kandijo do Bupere vrha. Zmagala je Marija KNAFLIČ iz Novega mesta, naslednja mesta pa so zasedle: Angela KOS, Martina BEČELE, Nada ŽERJAL in Marija HUDOKLIN. Prve tri tekmovalke so bile nagrajene.

Preseneča majhna udeležba na prireditvi, ki so jo voznice želele. Toda že na sestanku, ki so ga prireditelji sklicali z namenom, da bi pojasnili, kaj se zahteva na sprednostni vožnji, sta bili samo dve udeleženci. Kaže, da so ženske zahtevne včasih malce pretrpane. Na drugi strani pa se sprašujemo, ali bi ne bilo morda prav, da bi jim bila taka vožnja tudi praksa za volanom. Izkazalo se je namreč, da večina žensk še zbere denar za opravljanje voznškega izpita, potem pa le redko sede za krmilo.

Srečanje internirancev v Adlešičih

5. avgusta bo v Adlešičih srečanje vseh preživelih internirancev iz območja bivše občine Adlešiči. Iz tega območja je bilo v raznih koncentracijskih taboriščih na Rabu, v Reniciju, Padovi, Auschwitzu, Dachau in drugih preko 100 ljudi. Okupatorjeve zapore v Novem mestu pa je zraven teh okusilo 60 ljudi.

Prva masovna aretacija je bila v tem kraju 8. septembra 1941. Povod je bil napad partizanov na italijansko kolono. Aretiranih je bilo okrog 60

ljudi in odpeljanih v zapor v Novo mesto. Druga aretacija je bila 2. avgusta 1942, povod: italijanska ofenziva. Odpeljanih je bilo od 60—70 ljudi. Tretja aretacija je bila 6. avgusta 1942. Pobranih je bilo 33 oseb. Veliko aretiranih se ni vrnilo. Ostali so v mrzli tujini kot zavedni Slovenci, ki so ljubili svobodo in domačo zemljo.

Tega prijateljskega srečanja, na katerem bodo interniranci pripovedovali o svojih najtežjih doživetjih v tabori

ščih, se bodo udeležili poleg preživelih tudi svoji internirancev.

Letos poteka dvajset let od teh žalostnih dogodkov, zaradi tega želi sekcija internirancev pri krajevnem odboru ZB v Adlešičih narediti to srečanje čimbolj prirčno. Organizacija ZB vabi vse internirance iz tega kraja in njihove sorce, da se prijateljskega srečanja ob dvajseti obletnici udeležijo.

Alojz Cvitkovič

ALI SO NANJE POZABILI?

30. julija 1941 je deset mladih ljudi iz Vidma-Krškega darovalo življenje za svobodo domovine. Devet skojevcev in ena skojevka počivajo v skupnem grobu na pokopališču v Krškem. Vsako leto je Zveza borcev počastila njihov spomin, letos tega ni storila. Partizanski grob bi ostal osamljen in zapuščen, če ga ne bi uredili svoji. Plevel z groba je pomagala očistiti tudi Marija Uranjek iz Žalca, ker

je skojevka v grobu njena sestra.

Uranjekova je prišla na grob dan pred obletnico smrti. Tudi tega dne je deževalo kot takrat pred 21 leti, ko je okupator zverinsko umoril skojevce. Ko je očistila plevel, je zamišljeno gledala na lep spomenik, kjer se bleščijo njihova imena. V duši pa je čutila bolečino, ki se je ob misli: »ALI SO NANJE ZARES POZABILI?«, spremenila v rahlo, toda žgoče razočaranje.

S krvjo je naš narod plačal zlato svobodo in s krvjo je pisana zgodovina narodnoosvobodilne vojne, zato morajo ti mladi ljudje iz Krškega v naših srcih ostati nepozabljeni, dolžni pa smo jim tudi vsaj skromne počastitve in pa skrbi za njihov grob.

Ivo Likavec

MDB »Belokranjski heroji«

Mladina Bele krajine in Dolenjske se je odzvala pozivu ObLO Metlika, naj pride gradit cesto iz Metlike proti Gorjancem. Na prvem zboru se je upravniku brigade Rudiju Dimu ml. prijavilo 61 brigadirjev. Pričakujejo jih še šest, ki so trenutno na tečaju. Razmestili so se v prostorih osnovne šole v gradu. Brigadirji se bodo hranili v novi šolski kuhinji, ki je bila prav zdaj odprta. Delo bo trajalo mesec dni, od 20. julija do 20. avgusta. Stroške bo kril ObLO Metlika (okoli

700.000 din). To je obveza, ki jo je ObLO sprejel v dogovoru s Cestnim podjetjem Novo mesto, da prispeva razen kamena tudi delo mladinske brigade za gradnjo ceste.

Prvi dnevi dela so minili, vendar so mlade, težkega dela nevajene roke še polne novih žuljev. Tudi utrujenost je še opazna. Vendar to ne bo oviralo mladih deklet in fantov, da ne bi izpolnili naloge, ki jo je prednje postavila mladinska organizacija in ljudska oblast. Z delom so se krepko spoprijeli. Prvi uspehi so že tu.

Pa tudi kulturno-prosvetno in športno udejstvovanje se razvija. Razvijajo se pristni

ni tovariški odnosi, da bošta sleherni mladinec in mladinka odnesla najlepše vtise iz življenja in dela brigadirjev. Na to naši brigadirji ne pozabljajo.

Ivo Likavec

Mačkovec pri Suhorju pred 20 leti

Aprila je poteklo 20 let, odkar so Italijani s pomočjo domačega izdajavca Lojka do tal požgali Mačkovec pri Suhorju v Beli krajini. V tem mesecu so se namreč Italijani prvič srečali s partizani, ki so šli po glavni cesti pod Mačkovcem. Prišlo je do spopada, v katerem je padel partizan Kromar iz Čadra pri Beli cerkvi, ostali pa so se pravočasno umaknili. Partizani so tedaj ranili okupatorjevega psa, ki jih je sledil. Po borbi je okupator vdrl v vas. Ljudje so morali dolgo klečati pred uperjenim orožjem. Vmes so padali udarci s puškinimi kopiti. Sovražnik ni gledal, kod je mlatil, niti po kom je udaril; tepeni so bili tudi starci in otroci. Medtem so okrog vasi postavili mitraljeze in začeli ropati. Nenadoma so začele goreti hiše. Kar ni hotelo goreti, so polili s petrolejem in bencinom. Ko je bila vas že pravcato pogorišče, so Italijani izginili. Pa ne sami, s seboj so odgnali tudi Jožeta in Toneta Težaka, ki sta prebila v italijanski internaciji do kapitulacije Italije.

Fašisti so se z Lojkom na čelu vrnili tudi naslednji dan in dokončali ropanje in poži

ganje. Ljudje so ostali brez strehe. Na ruševinah so naredili zasilne strehe in stanovali po kleteh in kaščah. Vendar so še z večjo vnemo in z mršnjo proti okupatorju delali za partizane. Z veseljem so sprejeli marsikatero partizansko enoto in ji priskrbeli hrano, obleko in prenočišče.

Mačkovec je postal prava partizanska vas. Možje in fantje so kmalu po požigu od

šli k partizanom, dekleta, matere in očetje pa so marljivo pomagali terenskim aktivnostom. Vključeni so bili v OF in NZ. Ko je za to zvedel okupator, jih je preganjal. Morali so bežati v gozd. S seboj so vzeli tudi otroke. V gozdu so prespali nešteto noči pod milim nebom. Tega so se že tako navadili, da jih okupator ni mogel več prese-

netiti. Vsakokrat jih je na nevarnost opozorila javka, ki je bila na Božičvrhu. Medtem so vestno zbirali material za partizane in prepeljali marsikatero ranjenca v partizanske bolnišnice. Večkrat so ranjence tudi nosili. Kadar je bila sovražnikova ofenziva, so ranjence nosili tudi starci.

Po vojni so Mačkovec deloma obnovili. Pri obnovi je ljudem pomagala ljudska oblast. Pa obnove še ni konec, kajti še so domačije, ki niso popolnoma obnovljene. Zato jim je potrebna pomoč. Nujno potrebujejo predvsem vodo. Tega jim je obljubila že bivša Jugoslavija, pa je vse ostalo le v načrtu. Ljudje morajo voziti vodo celo iz Kolpe. Boli jih, ko vidijo, da se zanje nihče ne potegne.

Nikakor ne bi smeli pozabiti tudi okoliških vasi, v katerih so bile skoraj vsak dan partizanske enote. V Jugorju je bil nekaj časa štab XIV. divizije, brigade pa so bile v sosednjih vaseh. Danes nima Jugorje nobenega spomenika niti plošče. V Luži pri Selhi je bil mlin, ki je mlet za partizane, v tej stavbi pa je bila tudi šola za partizanske otroke. Prav bi bilo, da bi tudi ti kraji dobili primerno zgodovinsko obeležje. D. P.

Obnovljena vas — veselje vaščanov pa še vedno kali pomankanje vode. Tudi pri teh delih bodo radi sami veliko pomagali, pričakujejo pa tudi pomoč skupnosti

Praznovanje v Gradcu

26. julija je bil Gradec v zastavah in cvetju. Gradčani in okoličani so praznovali svoj praznik. Praznovanja se je udeležilo veliko število ljudi, zlasti iz Metlike. Ze dopoldne so partizanske pesmi iz zvočnikov ustvarjale praznično vzdušje. Popoldne je bil spreod od železniške postaje do kjer je bilo slavnostno zborosredne vasi pri spomeniku, vanje. V imenu krajevnega organizacije Zveze borcev je vse navzoče pozdravil Milan Bajc. O pomenu krajevnega praznika je spregovoril se

kretar občinskega komiteja ZKS Janez Dragoš. Potem je bil kulturni spored, pri katerem so sodelovali domači pionirji in metliška godba.

Vzroki nesreč: VINJENOST!

Vsaki dan lahko v dnevnem časopisu preberimo kroniko prometnih nesreč. Eden izmed prvih vzrokov je tudi vinjenost. Čeprav na našem področju v letošnjem letu ni bilo hujših prometnih nesreč, pa opazamo, da narašča število manjših nesreč. Tako so pred dnevi bile tri lažje prometne nesreče. Glavni vzrok vsem je bila vinjenost.

METLIŠKI TEDNIK

Polletni obračun:

325 milijonov dinarjev izgube
zaradi nesreč in obolenj

Razširjeni plenum občinskega sindikalnega sveta, ki je bil 25. julija v Novem mestu, je razpravljal predvsem o treh vprašanjih: o novem zakonu o socialnem zavarovanju, zakonu o zdravstvenem zavarovanju, o izgubi zaradi nesreč in obolenj v delovnih kolektivih in o izkoriščanju počitniških domov oziroma oddihu in razvedrilo kolektivov gospodarskih organizacij.

Glavna razprava se je dotaknila novih zakonov na področju socialnega in zdravstvenega zavarovanja ter sprememb, ki jih zakona prinašata. V zvezi s tem je plenum priporočil, naj bosta na področju sedanjega Zavoda za socialno zavarovanje dve skupnosti zavarovancev: ena za spodnje-posavske in druga za dolenjske in belokranjske občine. To je predlagal zato, da bi zavarovalci lahko bolj sodelovali pri reševanju konkretnih problemov s področja socialnega in zdravstvenega zavarovanja.

Takoj zatem so razpravljali v izgubah pri delu zaradi nesreč in obolenj v delovnih kolektivih. Za podlago te razprave jim je služila analiza, ki so jo naredili za 36 gospodarskih organizacij. V teh organizacijah je bilo v prvem polletju letos samo 0,7 odstotka več zaposlenih kot v istem obdobju lanskega leta, število nesreč in obolenj pa se

je povečalo za 20 odstotkov! Zaradi nesreč in obolenj je znašal lani izpad pri narodnem dohodku 144,3 milijona dinarjev, letos v istem času pa že 325,5 milijona dinarjev. Ker je glavni vzrok nesreč in obolenj nezadostno upoštevanje higienskih varnostnih predpisov in slaba uporaba zaščitnih sredstev, je plenum priporočil kolektivom, naj skličejo množične sestanke ter razpravljajo o teh problemih in zakonih o zdravstvenem in socialnem zavarovanju, ker bodo znatno spremenili politiko pri delitvi sredstev poškodovanih zavarovancev. Plenum je dodal, da niso dovolj samo analize, ampak bo potrebno tudi ustrezno ukrepati, kar naj store že delovni kolektivi sami. Ostreje bo ukrepala tudi inspekcija za delo pri ObLO.

NOVOMEŠKA KOMUNA

Nadalje so obravnavali vprašanje izkoriščenosti počitniških domov, ki jih ima nekateri večji delovni kolektivi. Ugotovili so, da so bili domovi do konca julija, torej že nekako sredi dopustniške in letoviške sezone, le 70-odstotno zasedeni in da je bilo 50 odstotkov dopustnikov, ki so preživeli dopuste v domovih, umskih delavcev, medtem ko je bi-

lo fizičnih delavcev mnogo manj. Da bi uredili vprašanje oddiha in razvedrila delovnih ljudi, je plenum predlagal, naj bi se pri občinskem sindikalnem svetu ustavila stalna konferenca za oddih in razvedrilo. Ta bi imela nalogo, da bi v prvi vrsti usklajevala poslovanje in delo vseh počitniških domov, spodbujala upravne organe in njih, razporejala prosta mesta v domovih, razpravljala o nagrajevanju v počitniških domovih zaposlenega osebja in podobno. Imenovan je že 7-članski pripravljalni odbor, ki bo v doglednem času sklical konferenco. Konferenca bo na enem prvih zasedanj razpravljala o zidanju rekreacijskega centra, ki naj bi ga postavili v bližnji okolici Novega mesta.

Spet gladka cesta proti Žužemberku

Nedavno so delavci Cestnega podjetja Novo mesto poravnali kotanje na cesti iz Soteske proti Žužemberku, ki so jo asfaltirali lani. Cesta je spet gladka in je promet na njej nemoten.

DOPISUJTE V DOLENJSKI LIST!

Ni še prepozno, da nadoknadimo zamujeno!

V zadnji številki našega lista smo na kratko poročali o seji zbora proizvajalcev ObLO Videm Krško, ki je bila 23. julija. Na dnevnem redu sta bili samo dve točki: razprava o poročilih realizacije proizvodnje v prvem polletju za posamezne gospodarske organizacije in poročilo občinske komisije za izvajanje predpisov o delitvi čistega dohodka gospodarskih organizacij. Obe točki dnevnega reda sta nedvomno zelo važni za razvoj gospodarstva v komunah in bi prav zato gotovo zaslužili večjo razpravo in resnost pri obravnavi. Odborniki so bili dolžni izpolniti poseben obrazec o realizaciji proizvodnje za gospodarske organizacije, v kateri so bili izvoljeni. To je bil sicer prvi tovrstni poskus, vendar ni uspel. Samo za devet gospodarskih organizacij je bilo dostavljeno poročilo. Morda je bila to pretežka naloga za odbornike ali pa so bile naloge niso vzeli resno. Trenutno tudi na občini ne vedo za gospodarsko stanje ostalih gosp. organizacij, ker niso dostavile poročila. Znano je le, da gospodarske organizacije, za katere imamo podatke, plana proizvodnje v prvem polletju niso izpolnile. Ker je bila razprava na zboru proizvajalcev o tako važni zadevi le preveč načelna, premalo pa konkretna in razumljiva, smo obiskali prizadete kolektive, kjer so nas predstavniki družbenega upravljanja in vodstva podjetij seznanili z dejanskim stanjem.

Tovarna celuloze in papirja ustvarja največ dohodkov v videmskokrškem občini. Vsa leta je celo prekoračila družbeni bruto proizvod, v letošnjem prvem polletju pa je nastal nepredviden izpad. Družbeni bruto proizvod je bil dosežen s 47,09 odst. od letnega plana, materialni stroški pa prekoračeni za skoraj 4 odst. Zaradi tega je bil tudi narodni dohodek dosežen komaj z 39,39 odst., čisti dohodek z 42,14 odst., o-

sebi dohodki pa s 45,11 odst. V kolektivu menijo, da kljub temu gospodarsko stanje v podjetju še ni brezupno. Zaradi izpada proizvodnje je nastala razlika za 122 milijonov dinarjev, vendar iz objektivnih razlogov. V letošnjem prvem polletju se družbeni bruto proizvod ugotavlja na podlagi plačanih faktur, česar svoječasno ni bilo. Ker je plačilni rok najmanj 8 dni, ves proizvod dejanske do konca junija še ni bil plačan, temveč šele naslednji mesec. Od tod razlika za 122 milijonov dinarjev. Po drugi strani pa je dinamika plana proizvodnje sestavljena tako, da v drugem polletju predvideva večji porast proizvodnje zaradi vključitve novih zmogljivosti (pet kuhinjski, ki je nedavno pričel obratovati). Materialni stroški so bili prekoračeni za 90 milijonov dinarjev. Povišanje teh stroškov izhaja po pojasnilih predstavnika podjetja od povišanja stroškov pri osnovnih surovinah. Celotni les se je podražil za 10 milijonov dinarjev, kar v planu ni bilo predvideno, ostale surovine pa za 20 milijonov dinarjev, predvsem tekoči klor in natrijev klorid. Plan porabe električne energije je bil presežen za 50 milijonov dinarjev, zato pa bo poraba energije v drugem polletju znatno manjša, ker bodo električno energijo nabavljali samo do 1. oktobra, 10 milijonov dinarjev razlike gre na račun odstopanja predvidenega asortimenta.

POROČEVALEC KOMUNE VIDEM-KRŠKO

Določeno je bilo, naj bi napravili 4800 ton bukovne celuloze za izvoz, izvozili pa so je le 800 ton. Na svetovnem tržišču se je pojavila tovarna celuloze iz Banjaluke z viskozno bukovno celulozo, ki jo je prodajala kot navadno bukovno celulozo. Namesto bukovne celuloze so torej morali izvažati topolovo, zaslužek pa je bil pri tem znatno nižji.

Gradbeno podjetje »Sava« je doseglo letni družbeni bruto proizvod s 37,03 odst., materialne stroške s 33,07 odst., narodni dohodek z 42,47 odst., čisti

taborne ognje s programi, 4 športna srečanja z domačini, 4 brigadne konference. Bili smo tudi v Šmarjeških Toplicah in na celodnevem izletu po dolini Krke. Na dveh strokovnih predavanjih smo se seznanili s podrobnostmi našega dela (nizke gradnje), na drugih dveh pa smo govorili o nalogah Ljudske mladine po VII. kongresu in o družbenem planu novomeškega okraja. In že je prijel za lopato, kajti delo tudi v taki vročini ne čaka.

V isti delovni skupini je bila tudi petnajstletna Mira Jakše, ki že dve leti živi v Parizu, kjer je njen oče v diplomatski službi.

»Kako, da si se odločila za brigado?«

»Vedela sem, da gre mladina v počitnicah v brigado, pa me je zanimalo življenje v njej in sem se odločila. Drugo leto bom šla najbrž spet.«

Prav na drugem koncu pa sem dobil skupino, ki je nabijala nayoženo ilovko. Tu je bila Jelka Rapuš, ki bo jeseni nastopila svojo prvo službo v Stopičah kot učiteljica, pa Jasna Suštaršič, gimnazijka iz Postojne, ki je čisto slučajno prišla v to brigado in na Dolenjsko. Pa kaj bi našteval vse po imenih, saj so delali vsi enako.

Včeraj so odšli. Pustili so kilometer ceste in dober vtis pri domačih ljudeh.

J. Prešeren

Priprave za jesensko setev

V kratkem bo v Vidmu-Krškem sestanek kmetijskih predstavnikov s predstavniki političnih vodstev o pripravah na jesensko setev. Kmetijskim združenjem bo potrebno nuditi vso pomoč pri organizaciji jesenske setve. Zdrugde bodo morale nabaviti kvalitetna semena, dovolj umetnih gnojil, urediti mehanizacijo za setev in se takoj lotiti sklepanja pogodb. Občinski ljudski odbor naj bi spremenil obstoječi odlok, ki določa obvezni agrominimum za pridelovanje pšenice. Ta odlok naj bi se spremenil tako, da bi vključil posamezna področja ob-

ne in določil agrotehnične ukrepe, ki jih bodo morali zasebni kmetijski proizvajalci izvrševati na celotni obdelovalni zemlji.

Seja občinskega ljudskega odbora

31. julija je bila seja občinskega zbora in zbora proizvajalcev občinskega ljudskega odbora Videm-Krško. Razpravljali so o bodoči organizaciji zdravstvene službe v občini, sprejeli pravila sklada za pospeševanje komunalne dejavnosti in o drugem.

Novomeška kronika

Stolpč nasproti mlekarne bo še ta teden pod streho, hkrati pa bodo začeli zidati novo, Dela so se malo zakasnila, ker so imeli težave pri izkopu. Niso namreč računali na plast kamernja.

Te dni bo Komunalno podjetje začelo urejevati pločnike pred restavracijo v Kabihi. Gradi pa še kanalizacijo v Zabli vasi. Hkrati je začelo popravljati jez pri Seidlovem mlinu.

Množični prelet med cigani in ostalimi ljudmi, ki so spremljali fante pri odhodu k vojakom, je nastal pretekli petek na železniški postaji v Brslinu. Kaže, da se med prebivalstvo še vedno najdejo skupine vročkovnežev, ki se radi zlasajo za prazen nič.

Gospodinjje se pritožujejo, da imajo moški v zgornji zelenjavni trgovini protekcijo. Kadar je največja gneča in se vpači mnogi domov po dolgotrajnem čakanju, pride kak »tovariš« in takoj dobi, kar zahteva. Tudi ni prav, da ena sama moč streže in pobira denar. Morda

bi v času največjega ravnala lahko kdo iz pisarne prikočil na pomoč in prevzel blagajno?

Na ponedeljkovem živilskem trgu je bil pravi živ-zav. V zadnjem času so se na trgu pojavili konkurenčni trgovci, ki prodajajo breskve po 100 in 110 din. Ker so te breskve tudi mnogo lepše kot v trgovinah, je navadno okoli njih velika gneča. Tokrat so prodajali na trgu kumare po 100 din, pesa po 100 din, čebulo po 120 din, solato po 100 din, koren po 40 din, kolerabo po 60 din, krompir po 60 din, zelje po 60 din, spinado po 300 din, fižol po 140 din, jabolka po 100 din, hruške po 140 din, breskve po 100 do 130 din, marelice po 100 do 150 din. Naprodaj je bilo tudi nekaj voz drv (po 3300 din), otroška konfekcija, rože, semena in sadike ter pletenine.

Gibanje prebivalstva: rodili sta: Lojzka Bilobrk s Ceste herojev 17 - dedico in Cvetka Purer iz Partizanske 11 - dedica. - Poročila sta se: Emil Lipar, tehnični risar z Vel. Cika-ve, in Alojzija Golobčič, priučena laborantka iz Karlovske 1.

TRIGLAV VABI!

Planinsko društvo v Novem mestu priredi 5., 6. in 7. avgusta izlet na Triglav. Odhod iz Novega mesta 5. avgusta z vlakom ob 2.45, prihod v Mojstrano ob 8.50; nato se popeljejo z avtobusom do Aljažvega doma v Vratih, od tam pa se še istega dne povzpnejo na Kredarico, morda tudi na vrh Triglava. 6. avgusta vzpon na Triglav, nato mimo Triglavskih jezer do koč. 7. avgusta čez Komarčo do Bohinjskega jezera (ogled slapa Savice) in v popoldanskih urah z vlakom ali avtobusom do Novega mesta. Izlet bo v vsakem vremenu.

Planinci, prijavite se najkasneje do sobote, 4. avgusta, do 12. ure v poslovalnici »Jadranturista« na Glavnem trgu pri Jožici Turkovi. Stroški vožnje okoli 1.200 din.

Planince že sedaj opozarjamo na zanimiva izleta 12. avgusta, ko bomo šli do Miklavža na Gorjancih, nato po Pendirjevki čez Tolsti vrh v Novo mesto. 19. in 20. in 21. avgusta pa bomo šli spet v Julijce, tokrat na Kanin. Podrobnosti o obeh izletih bomo objavili v prihodnji številki Dolenjskega lista.

KLJUB PREZAPOLENOSTI: USPEHI

Člani sindikalne podružnice javnih in družbenih služb Videm - Krško I. so letos želi lepe uspehe. Kljub temu da so imeli obilo dela v zavodih, so se marljivo udeleževali predavanj in so preštudirali zakon o zdravstvenem in socialnem zavarovanju. Med drugim so se udeležili tudi prostovoljnega dela pri zidanju novega zdravstvenega doma in opravili 205 delovnih ur.

R. G.

500 enolončnic, 500 kosil, 300 večerij...

Vse večje potrebe po prehrani izven domačih gospodinjstev in premajhna zmogljivost gostinskih obratov v Novem mestu so terjale večji sodobni obrat družbene prehrane. Vse variante za novo gradnjo so propadle, ker ni bilo sredstev. Za adaptacijo pa se je izkazala najbolj primerna stara delavska restavracija. Na osnovi obstoječih potreb v Novem mestu je namreč vrsta manjših in večjih podjetij oziroma ustanov, ki nimajo lastne menze — je bila predvidena adaptacija stare menze s kapaciteto 500 enolončnic, 500 kosil (od tega 100 za odnašanje na dom) in 300 večerij.

Obrat trenutno še ni polno izkoriščen, pripravljajo pa že približno 350 toplih malic, preko 250 kosil in 100 večerij. Obroki so kalorično in biološko pravilno sestavljeni, nekateri celo presegajo kalorično vrednost. Tudi cena je majhna, saj stane enolončnica s kruhom le 75 din, kosilo 140 oz. 170, večerja pa 100 dinarjev.

Nova kuhinja je sodobno opremljena, ima električne kotle, prekucno ponev in druge stroje, ki omogočajo hitrejšo, cenejšo in boljše pripravo živil. Kot prva v našem okraju ima samopostrežni pult. S tem odpade nepotrebnost čakanje in negodovanje abonentov. Vsak si postreže sam, lahko tudi izbira, ker pripravljajo dva menija. Samopostrežba vpliva tudi na ceno obroka, ker je zmanjšano število strežnega osebja. Vsaj začasno je v Novem mestu rešeno vprašanje prehrane zdravih ljudi. Tudi toplo malico bi lahko dobila še vsa podjetja in ustanove, ki nimajo lastne kuhinje.

KAJ PA DIETNA PREHRANA?

Kot je bila že dolgo časa vprašanje prehrane zdravih

ljudi, prav toliko ali pa še bolj pereč je bil problem prehrane kroničnih bolnikov, ki bi morali imeti dietno prehrano. Zato je svet za zdravstvo občinskega ljudskega odbora Novo mesto dal pobudo družbenim organizacijam, da bi organizirali kuhinje za dietno prehrano. V ta namen je bil razpis v Dolenjskem listu, naj se zainteresirani prijavijo pri občinskem odboru RK, Zavod za napredek gostinstva in gospodinjstva pa je sestavil jedilnike z izračunom kalorične, biološke in denarne vrednosti. Obrat družbene prehrane je bil pripravljen prevzeti tudi to delo. Število prijavljenih pa je bilo tako neznatno, da z delom sploh niso začeli. Če bi bilo več zainteresiranih, je menja pripravljena kuhati lahka kosila, primerna za vse lažje dietike.

»Delavsko menzo«, kakor mnogi v Novem mestu imenujejo novi obrat družbene prehrane lahko pohvalimo. Abo-

nenti so zadovoljni s kvaliteto, količino in predvsem tudi s ceno posameznih obrokov.

Okrajna zvezdna vožnja v septembru

Na današnjem sestanku predstavnikov vseh avto-moto društev v okraju »bodo pogovorili o okrajni zvezdni vožnji, ki bo 16. septembra. Predvideno je, da bi vsako društvo vozilo iz svojega kraja, cilj pa bi bil v Sentjerneju. Za vse udeležence zvezdne vožnje bi bila v Sentjerneju še ocenjevalna vožnja.

Za tekmovanje se lahko prijavijo vsi vozniki motornih vozil ne glede na to, ali so člani avto-moto društev. Pričakujejo, da bo vseh udeležencev okrog sto.

Otvoritev plavalnega bazena na Senovem

V nedeljo je bila na Senovem ob navzočnosti večjega števila domačinov in predstavnikov družbeno-političnih organizacij otvoritev plavalnega bazena. Bazen je moderniziran zgrajen in meri 25x10 metrov. Zraven je tudi bife. Po otvoritvi so tekmovali člani plavalnega kluba »Celuloza« iz Vidma-Krškega.

Vesna Breskvar iz Vidma-Krškega je preplavala nedavno v Subotici 200 m prsno v času 3.01,1 in dosegla s tem nov slovenski mladinski rekord, od rekorda članice pa ji manjka samo še 7 desetink sekunde

PRED LETOSNIMI DRUGIMI DELAVSKIMI SPORTNIMI IGRAMI V NOVOMEŠKI OBČINI

Letos kar v 14 športnih panogah!

Gotovo so se vsi ljubitelji športa ostale v spominu lanske delavske športne igre novomeške občine, ki so že ob prvem polkusu dosegle velik uspeh. Pozivu občinskega sveta, organizatorju prvega tovrstnega tekmovanja v novomeškem okraju, se je lani odzvalo nič manj kot 31 sindikalnih podružnic s preko 800 tekmovalci in tekmovalkami. Lani so se pripravniki delovnih kolektivov merili v 10 različnih panogah, končni zmagovalci pa je postal kolektiv SGP Pionir s preko 100 točkami naskoka pred drugoplasiranim Novoteksom.

Letos bo položaj nekoliko drugačen, čeprav v načinu tekmovanja ne bo večjih sprememb. Na predlog odbora za šport pri OBZTK so število tekmovalnih panog povečali od 10 na 14, tako da bo moral letos zmagovalni kolektiv pokazati še večjo vsestranost.

Da bi se seznanili s pripravami za letošnje delavske športne igre, ki se bodo pričele 5. septembra (plavalne tekme), planirajo sicer že za konec avgusta, če bo Krka primerna za tekmovalce, smo obiskali tajnik občinskega sindikalnega sveta tov. Staneta Zupančiča in zvedeli vrsto zanimivosti.

OBŠIRNE IN TEMELJITE PRIPRAVE

V nevezanem razgovoru je tov. Zupančič dejal, da so priprave v teku že od meseca junija, da so obširne in temeljite, tako da bi bil uspeh iger zagotovljen. — Občinski sindikalni svet se je povezal z Občinsko zvezo za telesno kulturo v Novem mestu. Občinska zveza je zaradi razširitve in popularizacije športne dejavnosti predlagala uvedbo šestih novih panog, tako da bi jih bilo šestnajst. — Prireditveni odbor je predlagal načeloma sočelnje, vendar letos dve panogi, kjer še ni mogoče pričakovati množične udeležbe (košarka, tenis), nista uvrščeni v spored iger. Tekmovalje bodo sicer polkusi izvesti, vendar se razvrstitve ekip se ne bo upoštevalo za prehodni pokal OBSS. Nove panoge so rokomet, plavanje, ekipno tekmovalje v krosu in ocenjevalna vožnja z motornimi kolesi.

CELOTNE IGRE V 35 DNEH

Na vprašanje, če so v pravih lokih kakšne spremembe, je tov. Zupančič odgovoril, da vidnejših sprememb ni in da bodo v glavnem tekmovali po enakem sistemu in z enakimi sestavami ekip kot lani. Razlika bo le v tem, da bo v nekaterih panogah poleg ekipnega tekmovalja izvedeno tudi tekmovalje posameznikov. Tako bomo poleg ekipnih zmagovalcev smeli tudi privrke med posamezniki, vendar le v tistih panogah, kjer tako tekmovalje ne bo preveč zamudno. Poudaril je, da bo za celotno tekmovalje treba najmanj 35 dni. Če igre začnejo 5. septembra, kot je predvideno, potem bi bili do občinskega praznika gotovi, seveda, če bo vse teklo brez zastojev.

PRILJAVNI ROK PODALJŠAN DO 10. AVGUSTA

Na vprašanje, kako se med delovnimi kolektivi letos znanje za igre, je tov. Zupančič odgovoril, da »ne pričakujemo veliko. Občinski sindikalni svet je že pretekli mesec razposlal okolišnice vsem sindikalnim podružnicam v občini. Dodal je še navodila za sestavljanje ekip in prijavnico, ki jo morajo izpolniti vrniti do 10. avgusta. Prve prijave kažejo, da bo letošnje tekmovalje preseglo vsa pričakovanja. Celoten organizacijski aparat se bo

moral letos še bolj potruditi, da bo igre izpeljal v zadovoljstvo vseh, kajti vse kaže, da bo lanskega števila udeležencev (134) najmanj podvojeno. Letos se za igre in priprave zanimajo tudi manjši delovni kolektivi, ki so lani še stali ob strani.

EKIPNE DELOVNIH KOLEKTIVOV TRENIRAJO

Omenimo lahko še prijavi ZTP in prosvetnih delavcev, ki bodo letos gotovo posegli v borbo za višja mesta. Zeleniško transportno podjetje (ZTP)

REKREACIJSKI CENTER NA GORJANCIH?

Za zaključek še novica, ki smo jo zvedeli v razgovoru s tovaršem Zupančičem: Da bi

Novomeški železničarji v planinah

Planinstvo je lep šport in prijetno razvedrilo. To so novomeški železničarji vedeli že dolgo, vendar so se z resničnim užitek to vrsto seznanili šele, ko so samostojno stopili v slovenske planinske raj. Od kar obstaja planinsko društvo »Železničar«, so zavzeli že dokaj pobočja, strmin in manjših vrhov, odločili pa so se, da se bodo začeli odpravljati tudi na zahtevnejše ture in tako dokazali, da so resnični planinci.

Najprej so se odpravili za dolenski vrhove — Mirno goro, raztegnjeni hrbet Gorjancev s Trdinovim vrhom in nato še Lisco, zatem pa so krenili še

v gorenjske planine. Prva daljša pot jih je vodila iz Kranjske gore prek gonskega prelaza na Vrščic k izviru Soče in nato po dolini Trente v Bovec. Ravno v času, ko je bila do zadnjega kotička posuta z narcisi, jih je zvalila v svoj objem tudi Golica. Tega izleta se je udeležilo nad 80 članov društva.

Tako pripravljeni so se lahko lotili že zahtevnejših gorskih podvigov. — Ob prazniku dneva borcev so se kar za pet dni napotili v Kamniško Alpe: z žičnico najprej do Kravca, naslednji dan pa proti šest ur oddaljenemu Kočrkemu sedlu.

KAM GRE NOVOMEŠKA ODBOJKA?

Ljubitelji odbojke je gotovo še v spominu, da so novomeški odbojkarji zadnji dve leti dvakrat zaporedoma osvojili prehodni pokal jeseniške ŽELEZARNE na tradicionalnem turnirju v počastitev občinskega praznika Jesenice. Kot lanske zmagovalce so Novomeščane tudi letos povabili, da branijo pokal. Konkurenca (nastopilo je 6 ekip, večinoma člani republiške lige) je bila močna, a vseeno je večina pričakovala, da bodo Novomeščani spet imeli glavno besedo.

Za ni bilo tako. Novomeška ekipa je iz različnih vzrokov (nekateri so na letovanju, Dolenec in Pučko pa sta sklenila dokončno zapustiti vrste aktivnih igralcev) odpotovala na Jesenice močno oslajena in ker je na igrišču spet prišlo do nepotrebnih, a že kar običajnih preprirov in nesporazumov med igralci, so turnir končali že v predtekmovalju z dvema porazoma z 1:2 (s Kanalom in Kropo). Pokal so morali prepustiti borbeni ekipi iz Kroke, ki je presenetila in v finalnem srečanju premagala Kanal. Spet smo prisiljeni iskati

vzroke za te poraze. Kje so? Predvsem v neresnosti nekaterih igralcev, ki se na turnir niso pripravljali (ekipa se niti enkrat ni zbrala na treningu pred odhodom na Jesenice), v neizkušenosti igralcev (mladinec Jarc navzile dobri volji in borbivosti ni mogel uspešno zamenjati Sonca), v premajhni borbivosti nekaterih (Goleš), ki so takoj vrgli puško v koruzo, ko je kazalo, da bo zaradi medsebojnih očitkov poraz neizbežen itd.

In kaj sedaj? Le mesec dni nas še loči od pričetka jesenskega dela tekmovalja v republiški ligi. Novomeški odbojkarji bodo večino tekem igrali doma, zato smo upravičeno upali, da bodo svoj trenutno precej nerazveseljeni položaj na lestvici republiške lige občutno popravili. Za sedaj spet pesimisti. Če v prihodnjih tednih, ki jih lahko temeljito izkoristijo za priprave, v odnosih med igralci in v načinu dela ne bo prišlo do bistvenih sprememb, potem bodo naši upi o renesansi novomeške odbojke v jesenskem delu lgaškega tekmovalja splavali po vodi že pred pričetkom lige. fm

se razvedrila (rekreacijska) telesna vzgoja čim bolj razmahnila, pripravljajo OBSS zabavni in privlačni predlogi, da bi pri Miklavžu na Gorjancih zgradili občinski rekreacijski center, ki bi ga uporabljali vsi delovni kolektivi v občini. To bi bil nekakšen dom oddiha v večjem obsegu, ki bi imel različne športne objekte, kot so igrišča za odbojko, tenis in rokomet, morda pa tudi prostor, v katerem bi lahko kegljali in igrali namizni tenis. Predlog je na mestu in je izvedljiv, septembra bo o njem razpravljala konferenca za oddih in rekreacijo, ki jo pripravlja občinski sindikalni svet.

Toliko za danes o letošnjih II. delavskih športnih igrah novomeške komunne. Ker vse kaže, da bo to ena največjih tovrstnih prireditev v Sloveniji v sorazmerju z velikostjo občine in industrijsko razvitostjo, bomo o poteku priprav še poročali. Fr. Milčec

Vsa pot je bila zanje velika preizkušnja — nekoliko zaradi vetra, ki se je z naglimi in nepričakovanimi sunki venomer zaganjal vanje, nekoliko pa zaradi megle, ki jim je zastirala pogled. Kljub slabemu vremenu so se povzpeli tudi na najvišji vrh Kamniških Alp — Grinovec. S Kočrkškega sedla so šli preko Kamniške Bistrice na Kamniško sedlo, od tod pa še na Okrešelj in v Logarsko dolino ter domov.

Ta njihova dokaj težka pot potrjuje, da se v bodoče ne bodo ustrašili nobene gorske poti več. Z medsebojno pomočjo in tovarštvom, voljo in pogumom bodo tudi v bodoče krepko stopali v svet grškega miru in lepote. C. P.

Občinsko prvenstvo strelcev

Na vojaškem strelišču v Bršlinu je bilo prejšnji teden občinsko prvenstvo v streljanju z malokalibrsko puško. Od dvajsetih družin v novomeški občini so se prvenstva udeležile samo tri ekipe, kar je vsakokrat porazna udeležba. Vzrok temu je, da Novo mesto ne premore strelšča, ki bi bilo strelcem na razpolago, kajti na vojaškem strelišču je možno trenirati ali tekmovali samo ob nedeljah. Zato je, da ima Novo mesto nekaj športnih objektov, kjer ribe ne trenira, medtem ko za nekatere panoge ni športnih objektov, čeprav je zanje veliko zanimanja (strelstvo, kegljanje).

Rezultati občinskega prvenstva: 1. Pionir 668 krogov (Segedin 201, Kos 161, Pleničar 175); 2. ONZ 538 (Mulič 156, Kranjc 144, Primožič 140); 3. Birčna vas 276 (Jenič 124, Sever 114, Šurla 36).

Najboljši posameznik je bil član Pionirja Segedin z 201 krogi. (en)

Pogled na del kuhinje v novem obratu družbene prehrane v Novem mestu

OGLEDALO

Skupina novomeških srboritežev je prejšnji teden v nočnih urah večkrat obiskala gostišče na Loki, ki je obrat kolodvorske restavracije v Bršlinu. »Gostovanje« se je končalo s tem, da je zmanjkalo pet čolnov, ki so bili z verigami in ključavnicami pritrjeni na drogove na kopališču. (Čolne je izposojala kolodvorska restavracija ljubiteljem veslanja.) Lov za zlikovci se je končal neuspešno, čeprav je bila o tem obveščena tudi postaja Ljudske milice. Našli pa so štiri čolne: dva potopljena, dva odpeljana, medtem ko

Nered na novomeškem kopališču

za petega ne vedo. Kdo so bili storilci, ni znano. — Slabo karakteristiko si pišejo tudi nekateri gostje, ki v nočnih urah — ob dveh ali treh ponoči — prikrčijo na Loko, kalijo nočni mir in budijo druge goste, ki nočijo v restavraciji. Nedavno je nekaj takih ponočnjakov uprizorilo zelo »sodobno« predstavo. Posedli so po »amerikansko« (z nogami na mizah) in kriče zahtevali pijačo. Ker je kopališka restavracija navadno ob tem času že zaprta, so »gostje« lebi nič meni nič polomili nekaj stolov in jih pometali v Krko. — O »kulturnih« gostih kroži še več drugih podobnih zgodbic. Tako ve upravnik kolodvorske restavracije Leopold Fink povedati, da si nekateri privoščijo tudi drugačno »zabavo«, ki se navadno konča z lomljenjem električnih stikal in vodovodnih pip.

O kopališču pa še tole: Spričo nereda na kopališču, ki so ga porušili letos tik pred kopalno sezono, negodujejo mnogi Novomeščani. Kje v vodo, se sprašujejo in iščejo zasilno rešitev na nasprotnem bregu reke, kjer je pralnica kremenčevega peska.

Obiskali smo komunalno podjetje v Novem mestu (le-to je prevzelo dela za novo kopališče) in povprašali, kaj lahko povedo v zvezi z zastojem obnovitvenih del na Loki. Pojasnili so, da je za zidanje betonskega kopališča vse pripravljeno, da pa še nimajo ustreznih načrtov. Pričakujejo, da bodo načrti narejeni v štirinajstih dneh, potem bodo takoj začeli urejevati stopnišče oziroma pristop do Krke. Stopnišče bo narejeno še letos, medtem ko bodo ostalo končali prihodnje leto. V načrtu sta namreč še dva betonska bazena. Kopališče bo Komunalno podjetje preuredilo z lastnimi sredstvi, vsa dela pa bodo veljala okrog 7 milijonov dinarjev.

V TEM TEDNU VAS ZANIMA

Tedenski koledar

Četrtek 2. VIII. - Bojan Petek, 3. VIII. - Stefan Sobota, 4. VIII. - Dominik Nedelja, 5. VIII. - Marija Ponedeljek, 6. VIII. - Vlasta Torek, 7. VIII. - Kajetan Sreda, 8. VIII. - Miran

KINO

Crnomelj: 3. in 5. VIII. amer. barvni film »Vikingi«, 7. in 8. VIII. amer. film »Pokol v mestu«.

Brestanica: 4. in 5. VIII. ameriški barvni film »Davy Crockett«, 8. in 9. VIII. jugoslov. film »Sreča prihaja ob 9. uri«, Dol. Toplice: 4. in 5. VIII. jugoslovanski barvni film »Tri Ane«.

Kostanjevica: 4. VIII. amer. barvni film »Povabilo na ples«, 5. VIII. amer. barvni film »Ovčar«, 8. VIII. sovj. film »Balada o vojaku«.

Metlika: 4. in 5. VIII. ameriški film »Trapez«, 8. VIII. jugoslovanski film »Dan štirinajst«.

Mokronog: 4. in 5. VIII. ameriški film »Tisti njen nasmehek«, 8. VIII. poljski film »Precep«, Novo mesto - Dom JLA: od 3. do 5. VIII. mednarodni film »Pred činom«, Od 6. do 8. VIII. »Usodna neznanka«.

Novo mesto - »Krka«: od 3. do 6. VIII. ameriški barv. film »Arrivederci, Roma«, Od 7. do 9. VIII. italijanski film »Predsednik, stop!«, Semič: 5. VIII. italijanski film »Izzivljanje«.

Trebnje: 4. in 5. VIII. ameriški barvni film »Bratje Karamazovi«, 8. VIII. nemški film »Moja lepa mama«.

MALOGLASJE

MOTOR roler »Puch« 125 cm poceni prodam. Novo mesto, Gubčeva 13.

KUHINJSKO KREDENCO, mizo in stole prodam. - Kukovec, Novo mesto, Gotna vas 38.

KOMPLETNO SPALNICO in drugo pohištvo prodam. Ogled popoldne, Naslov v upravi lista (976-62).

OTROŠKA POSTELJICA prodam., Kačnik, Novo mesto - Glavni trg 30.

ENOSTANOVANSKO HIŠO z gospodarskim poslopjem prodam. Bogotin, Mrtvice 56, p. Leskovec pri Krškem.

AVTO FIAT TOPOLINO 500 v odličnem stanju prodam. - Hadj, Novo mesto.

MOPED JAWA v dobrem stanju.

POPRAVLJAMO TEHTNICE!

Obveščamo vse kmetijske zadruge, trgovska in ostala podjetja, ki imajo merilne naprave pokvarjene ali zavrnjene od kontrole meril, da je podjetje »TEZMER« iz Ljubljane, servis za popravilo tehtnic in merilnih naprav, organiziralo svojo izpostavo za popravilo tehtnic v Novem mestu.

OBRACAJTE SE NA NASLOV:

PIONIR, Bršljin - Novo mesto, Servisna dejavnost TEZMER - Ljubljana

Priporočamo, da se poslužujete naših hitrih in kvalitetnih uslug!

SPORED RADIO LJUBLJANA

VSAK DAN: poročila ob 5.05, 6.00, 7.00, 8.00, 12.00, 13.00, 15.00, 17.00, 19.30, 22.00. Pisan glasbeni spored od 5.00 do 8.00.

PETEK, 3. AVGUSTA: 8.55 Pionirski tehnik, 11.00 Dopoldne pri Wolfgangu Amadeusu Mozartu, 12.05 Pozdrav iz Vranja, 12.15 Kmetijski nasveti, 13.30 Z junaki Donizettijevih oper, 14.30 V domačem toru, 16.00 Vsaš dan za vas, 17.40 Mali klub ljubiteljev popevk, 19.05 Glasbene razglednice, 20.30 Zbori Orlanda di Lassa in njegovih sodobnikov, 21.15 Oddaja o morju in pomorskih častih.

SOBOTA, 4. AVGUSTA: 8.05 Postorček v mladinski glasbeni redakciji, 9.10 Zabavni kaledoskop, 11.00 Arie in zaključni prizor Giordanove opere »André Chenier«, 12.15 Kmetijski nasveti, 13.30 Valček, polonez in bolero, 14.35 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo, 16.00 Vsaš dan za vas, 17.30 Vasilav Kučera igra pesmi iz

nju, napredaj. Vprašajte: Videm-Krško, Valvasorjeva 11a. ZENSKO, ki bi v dopoldanskem času pazila na otroke, ali gosposkijsko pomočnico za ves dan sprejem. Plačilo in ostalo po dogovoru. Vprašajte: Pistenjak, Videm-Krško, Reša 23, ali v pisarni tehniške srednje šole.

GOSPODINJSKO POMOČNICO iščem. Nastop službe takoj. Ponudbe na »Jugoreklam«, Ljubljana pod »Gorenjsko«.

GOSPODINJSKO POMOČNICO sprejme takoj privatna gostilna. Prednost imajo osebe, vešč kuhe. Plača po dogovoru. Nastop službe takoj. Naslov v upravi lista (972-62).

ZIMSKO SUKNJO, čevlje in razne obleke zamenjam za bukova drva. Naslov v upravi lista.

GOSPODINJSKO POMOČNICO iščem za tričlansko družino za takoj. Dobro plačamo. Ponudbe na: dr. Jovan, Nazarije v Zgornji Savinjski dolini.

GIBANJE PREBIVALSTVA

V času od 23. do 30. julija je bilo rojenih 10 dečkov in 11 deklic.

Poročili so se: Alojz Junc, sin kmetu, in Stanislava Perše, poljedelka, oba iz Gorenje vasi; Florijan Kastelic, kurir, in Marija Gal, učiteljica, oba z Dolja.

Umrli so: Antonija Petrovič upokojenka iz Gradca, 70 let; Anton Gerden, upokojenec iz Trebnjega, 72 let in Jožeta Kirar, kmetovalca iz Bučke, 63 let.

Iz novomeške porodnišnice

Pretekli teden so v novomeški porodnišnici rodile: Nežka Kragi iz Brezovega - dečka, Marija Turkovič iz Suhlega potoka - deklco, Ana Grošelj iz Meglenika - dečka, Franciška Marolt iz Boštanj - dečka, Marija Brdar iz Brastjevice - deklco, Anica Jankovič iz Crnomlja - deklco, Marija Ivančič z Belčega vrha - deklco, Mihaela Mauser iz Bršlina - deklco, Marija Zupan iz Čerovca - dečka, Terezija Barborič iz Zavrčja - deklco, Marija Nose iz Potiskavca - dečka, Fanika Može z Dol. Kamenc - dečka, Ljubica Skradski z Jurovskega broda - deklco, Marija Smolčič z Vrhtrebnjega - deklco, Stanislava Grm s Prevol - dečka, Jožeta Zvab z Mirne gore - deklco, Branka Karabasi iz Krškega - dečka, Angela Kraševce iz Dol. Krčnega - deklco, Marija

DOBRO OHRANJEN šivalni stroj z okroglim čolnicom prodam. Naslov v upravi lista: SOBO oddam starejšemu gosposkijsko pomočnico za bučkova drva. Naslov v upravi lista (962-62).

DOBRO OHRANJEN vinski sod 300 l z vratci, sodarsko orodje in moško kolo poceni prodam. Ljubljana, Podmilščakova 15a.

HITRO IN POCENI kemično očisti oblačila, opere perilo PRALNICA - KEMIČNA CISTILNICA - NOVO MESTO.

PREKLICI

Preključujem izgubljeno zdravstveno izkaznico št. 007200 na ime: Milan Ovnik, Dolenja vas št. 6, p. Mirna peč.

Preključujem izgubljeno zdravstveno izkaznico št. 484906 na ime: Stefanijsa Knaus, Vinji vrh št. 32, p. Bela cerkev.

IZOBRAŽEVALNI CENTER LITOSTROJ

Pogoji za sprejem so: 1. uspešno dovršeni osmi razred osnovne šole, 2. starost 14 do 16 let, 3. duševno in telesno zdravje, 4. uspešno opravljen psihotehnični izpit, 5. obveza o zaposlitvi v Litostroju.

Iz brežiške porodnišnice

Pretekli teden so v brežiški porodnišnici rodile: Karolina Račič iz Cerkelj - deklco, Kristina Simon iz Brežic - deklco, Olga Pelko iz Smarčnega pri Litiji - dečka, Zofija Strajner iz Gor. Lenarta - deklco, Terezija Levčar iz Brezja - dečka, Anica Trefalt iz Zabukovja - dečka, Karolina Stare iz Staroga grada - dečka, Nada Tuma iz Vidma-Krškega - dečka.

KRONIKA NESREČ

Pretekli teden so se ponesrečili in iskali pomoči v novomeški bolnišnici: Jožeta Jermena, upokojenec iz Tuševca do la, je krava zabodla v trebuh. Milan Goršin, sin delavke iz Potovrha, se je s požeto pšenico zbral v desno nogo. Stefan Erjavce, sin kmetu iz Gaberja, je padel s hrške in si poškodoval glavo. Stanku Čehu, sinu uslužbenca iz Dolja, je moped padel na levo nogo. Janez Čeh, sin kmetu iz Gor. Ponikev, se je opekel z vročimi pomijali. Bojancu Cvetkoviču, sinu delavca iz Bodganje vasi, je plug padel na desno roko. Janko Horše, kmet iz Smarčjskih Toplic, je padel s stola in si poškodoval prsni koš.

BREŽIŠKA KRONIKA NESREČ

Pretekli teden so se ponesrečili in iskali pomoči v brežiški bolnišnici: Alojz Petan, sin delavca iz Čurnovca, se je z vilami zabodel v desno nogo. Terezija Omerzel, hči kmetovalke iz Pečice, se je urezala s koso v levo nogo. Jože Tomše, mizar iz Krške vasi, je padel z motorjem in se poškodoval na glavi. Franc Leskovec, kmetovalec iz Obrežja, se je prevrnil z vozom in se poškodoval po hrbtu in levi nogi. Franc Grmšek, kmetovalec iz Pečice, si je pri delu v kamnolomu poškodoval prsni koš. Mihaela Krošlja,

Ne zamudite razstave SVET NAIVNIH v Kostanjevici!

kmetovalca iz Vrhov, je brnila krava v desno nogo. Mihaela Pinculič, delavca iz Bušče vasi, je nekdo napadel ter mu prizadejal poškodbe po hrbtu. Stanka Moreše, rudarja iz Senovega, je pritisnil vagonček ob steno, pri čemer mu je poškodovala prsni koš. Jure Majkopet, uslužbenec iz Drnovca, je na dvorišču padel in si zlomil desno nogo. Franjo Hrušovar, kmetovalec iz Marije Magdalene, se je prevrnil s traktorjem ter dobil poškodbe po glavi. Franc Plahuta, kmetovalec iz Katiševca, je padel s kolesa in dobil notranje poškodbe.

OBJAVE - RAZPISI

Obvestilo »LITOSTROJEVEGA« izobraževalnega centra

IZOBRAŽEVALNI CENTER LITOSTROJ - industrijska šola - v Ljubljani objavlja naknadni vpis v poklic LITAR in MODELNI MIZAR.

Pogoji za sprejem so: 1. uspešno dovršeni osmi razred osnovne šole, 2. starost 14 do 16 let, 3. duševno in telesno zdravje, 4. uspešno opravljen psihotehnični izpit, 5. obveza o zaposlitvi v Litostroju.

O vpisu mora vsak učenec predložiti naslednje dokumente: 1. lastnorodno pisano prošnjo (kolikovano s 50 din državnih takse), v kateri mora vsak obvezno navesti svoje rojstne podatke, podatke o starših (njihov poklic, če so umrli, pa tudi vzrok smrti), poklice, za katerega se je odločil, kako bo imel urejeno stanovanjsko vprašanje (ali bo stanoval v internatu, pri starših, znanih, sorodnikih in podobno) in točen doseganji naslov:

1. rojstni list;
2. zadnje šolsko spričevalo;
3. zdravniško spričevalo;
4. izjavo o zaposlitvi v Litostroju - potrditi jo mora pristojna občina;
5. prijavo za sprejem v internat - samo za tiste, ki bodo želeli stanovati v internatu. Učenci litarškega poklica imajo poleg drugih še posebne ugodnosti.

Vse informacije dobite na upravi šole v Ljubljani, Djakoviceva 63, tel. 33-311, interno 417.

ROK VPISA je 25. avgust 1962

Uprava izobraževalnega centra.

Razpis delovnega mesta

»STANDARD«, trgovsko podjetje na debelo in drobno v NO- VEM MESTU sprejme takoj ali po dogovoru v redno delovno razmerje

POSLOVODJO PRODAJALNE v Uršnih selih.

Pogoji: visoko kvalificirani trgovski delavec ali kvalificirani trgovec, delavec z najmanj 3-letno prakso v mešani trgovini. Interesenti se lahko zglašijo osebno ali vložijo prošnjo z opisom doseganji zaposlitve na upravo podjetja do 15. avgusta 1962.

Dijaški dom v Šmihelu

pri Novem mestu sprejema do 15. avgusta prošnje za bivanje v domu. Dijakine učiteljice in ostalih srednjih šol, izpolnite »Vprašalno polo za sprejem go-jencev« in jo, kolikovano s 50 din takse, pošljite upravi doma.

RAZPIS JAVNE LICITACIJE

Zavod za stanovanjsko izgradnjo v Novem mestu razpisuje na podlagi 46. člena Temeljne-

Splošno gradbeno podjetje »PIONIR« - NOVO MESTO

SPREJME

AVTOMEHANIKE, DELAVCE ZA PRIUČITEV V MIZARSKI STROKI, KURJAČA ZA CENTRALNO KURJAVO z izpitom

Interesenti naj se zglase v kadrovskem oddelku na direkciji podjetja. Osební dohodki po pravilniku o delitvi OD. Samsko stanovanje in prehrana na razpolago. Nastop službe takoj ali po dogovoru.

zanska 13, odproda iz svojih osnovnih sredstev:

1. rabljeno motorno kolo »Panonia de Lux«, 250 cm, leto 1958, prevoženih 29.000 km, v vzornem stanju, registrirano za leto 1962;
2. ročni voziček na 2 kolesih s platojem, v dobrem stanju. Ogled pri podjetju od 6. do 13. ure. Prednost nakupa ima socialistični sektor.

NESREČE

SMRTNA NESREČA V BRESTANICI

25. julija ob 5.45 se je s Senovega proti Brestanici peljal z motorjem Vera Bizjak. Z njo je bil tudi njen mož Stank. Ko sta prispela pred Kozoletovo žago v Brestanici, je voznica najprej uspešno prehitela lokalni avtobus, v desnem ovinku pred Kavčičevo hišo pa jo je zaneslo vstran. Vozilo je zadelo v robnik, nato pa še v hišo, kjer sta potnika padla težko poškodovana. Prepeljali so ju v brežiško bolnišnico in Vera Bizjak je kmalu nato umrla. Njen mož ima zlomljeno nogo.

MALOMARNA VOZNA KOLESAJZA

14. julija je na Malem Slatniku padel motorist Franc Trante. Ko se je peljal proti Novemu mestu, je pred seboj opazil kolesarja Stanka Turka, ki je vozil po levi. Preden ga je hotel motorist prehiteti, je naglo zavil v desno. Da bi se Trante izognil nesreči, je hipoma zavil na levo stran ceste, pri tem pa zadel v obsejni kamen in padel. Telesnih poškodb ni bilo, le na motorju je približno za 30 tisoč škodo.

FIAT V POTOKU

23. julija ponoči se je iz Brestanice proti Kozlemu peljal 3 osebni fiatov Hrvoje Jermič. Pri Lokvah je najprej zapeljal v travo, potem pa ga je iz nepojasnjenih vzrokov zaneslo na desno stran, kjer se je preukotal v potok Ruknico. Na vozilu je za 400.000 din škodo.

POJASNILLO

19. julija smo v rubriki NESREČE pod naslovom »Pisni vinjenih mopedistov« poročali o nesreči, ki se je pripetila 9. julija pri železniški postaji v Brčini vasi. Po naknadnih podatkih, ki smo jih dobili v ponedeljek, 30. jul., na ONZ v Novem mestu, je bil od omenjenih dveh mopedistov vinjen samo Vinko Pirč, medtem ko Alojza Gazvode pri opisani nesreči ne zadene nobena krivda. Zvedeli smo, da je Gazvoda o nesreči sam obvestil pristojne oblasti, medtem ko je Pirč takoj priznal, da je vinjen.

Letos smo v blagovni izmenjavi z Anglijo dosegli pozitivno bilanco. V prvih štirih mesecih smo v to državo izvozili za 4782 milijonov dinarjev blaga, uvozili pa le za 3263 milijone dinarjev. Izvoz se je v primerjavi z lanskim letom povečal za 8 odstotkov, uvoz pa se je v istem obdobju zmanjšal za 34 odstotkov.

DOLENJSKI LIST

LASTNIKI IN IZDAJATELJI: občinski odbori SZDL Brežice, Crnomelj, Metlika, Novo mesto, Sevnica, Trebnje in Videm-Krško ter Okrajni odbor SZDL v Novem mestu - IZDAJATELJSKI SVET: Milan Baškovič, Tone Gošnik inž. Davorin Gros, inž. Jože Legan, Franc Molan, prof. Ema Muser, Maks Pogačar, Miran Smič. Prof. Tone Trdan, Janez Vitkovič in Viktor Zupančič

UREJUJE UREDNIŠKI ODBOR: Tone Gošnik (glavni odgovorni urednik), Miloš Jakopec, Drago Kastelic in Ivan Zoran.

IZHAJA vsak četrtek - Posamezna številka, 20 dinarjev - Letna naročnina 900 dinarjev, polletna 450 dinarjev; plačljiva je vnaprej za iznemestno 1800 dinarjev - Tekoči račun pri podružnici NB v Novem mestu 606-11-3-24 - NASLOV UREDNIŠTVA IN UPRAVE: Novo mesto, Glavni trg 3 (vhod iz Dilačeve ulice) - Poštni predaj 33 - TELEFON šte. 127 - Rokopisov in fotografij ne vračamo - TISKA: Casopisno podjetje »DELO« v Ljubljani.